

Vinařský věstník

4

2024

Obsah:

Z domova	2
Ze zahraničí	4
Zahraníční trhy s vínem	19

jihomoravský kraj

Ve spolupráci s Jihomoravským krajem zpracoval SVČR
Produkováno s podporou Vinařského fondu ČR.

Z domova

Komentář AK ČR k zahájení podávání jednotné žádosti

9. 4. 2024 – Komentář prezidenta Agrární komory České republiky Jana Doležala k zahájení podávání žádostí o dotace pro zemědělce pomocí tzv. jednotné žádosti.

„Ministerstvo zemědělství nyní spouští příjem jednotné žádosti pro letošní rok, kterou je možné podávat jak na přímé platby, tak na neprojektová opatření Společné zemědělské politiky Evropské unie 2023–2027. Nicméně je třeba zdůraznit, že stále nebyly vyplaceny dotační podpory v rámci jednotné žádosti za loňský rok. Zatímco ke konci března roku 2023 bylo vyplaceno 28 miliard korun, nyní je to jen 18 miliard korun, tedy 10 miliard tak v sektoru chybí. Vyplácení dotačních podpor zkomplikoval nový dotační systém, nové rozdělení obálék, nový kontrolní systém a nejzásadnější změnou bylo nevyplacení záloh. O této změně navíc Státní zemědělský intervenční fond jasně neinformoval, pouze zveřejnil harmonogram jednotné žádosti 2023. Považujeme nyní za důležité, aby Ministerstvo zemědělství přehodnotilo kontrolní systém a harmonogram výplat pro příští rok tak, aby k podobnému propadu nedošlo a zároveň se zjednodušil systém podávání. Prvním adeptem na zjednodušení je například povinnost, kdy zemědělci musí stále dodávat úplný seznam všech vlastníků dotčeného žadatele, který ale stát má dávno k dispozici a může jej získat z vlastních registrů. Jestliže ministr zemědělství Marek Výborný chce zjednodušovat, jak avizoval, může začít zde. Zemědělské podniky všech velikostí jsou kvůli razantním zásahům do agrárního sektoru z posledních let a ještě totálnímu rozvratu dodavatelsko-odběratelských vztahů v Evropě vzhledem k válce na Ukrajině ve velmi špatné situaci a řada z nich je nyní nucena půjčovat si peníze i na vlastní provoz. Podobné experimenty už si skutečně nemůžeme dovolit,“ říká prezident Agrární komory České republiky Jan Doležal.

ÚKZÚZ, IVANA KRŠKOVÁ, TISKOVÁ MLUVČÍ, 28. 3. 2024

MF DNES: Co tak orodovat ve světě i za Česko...

23. 4. 2024 – Mladá fronta DNES/Hovory z lán(ů) – Na labutí píseň, tedy poslední zasedání současného Evropského parlamentu před volbami (u nás jsou 7. a 8. června), jsou zemědělci zvědaví z mnoha důvodů. Na programu je totiž mezi přibližně stovkou legislativních materiálů řada zemědělsko-potravinářských témat. Dnes, tedy 23. dubna, má na žádost výboru pro životní prostředí proběhnout hlasování o odmítnutí balíčku návrhu na zjednodušení pravidel Společné zemědělské politiky.

Přeloženo do češtiny: končící Evropská komise před pár měsíci v reakci na demonstrace zemědělců téměř ve všech členských státech Unie s velkou parádou předložila návrh, který by měl zemědělcům snížit administrativní zátěž a ulevit jim alespoň částečně v plnění greendealových závazků. Výbor pro životní prostředí se teď tyto úlevy snaží shodit ze stolu a napadá takzvaný „naléhavý“ legislativní režim, ve kterém Komise změny předložila.

O samotném zjednodušujícím balíčku se má hlasovat až ve čtvrtek. Dost dobře se tak může stát, že ze slibovaného zjednodušení opět zbude jen bruselské „mysleli jsme to dobře, ale dopadlo to jako obvykle“.

Na dnešek je naplánováno také hlasování o prodloužení obchodně-liberalizačních opatření s Ukrajinou. Opět přeloženo do češtiny: má se hlasovat o tom, zda bude Ukrajina další rok (do června 2025) moci na jednotný trh bezcelně dovážet zemědělské komodity, ačkoliv pro ni žádná Společná zemědělská politika ani Green Deal neplatí.

S výjimkou cukru, který si prolobbovali Francouzi, a vajec a drůbeže, jež si zase prosadilo Polsko, zůstane na unijní úrovni pravděpodobně vše při starém.

Na úrovni národní je to už jiný příběh. V Polsku se pro pěstitele obilovin chystá balíček ve výši dvou miliard zlotých,

tedy v přepočtu přibližně 12 miliard korun. Tyto peníze by měly sloužit na „intervenční nákupy“ od zemědělců s cílem vyvézt tuto produkci mimo Polsko, kde vyšší skladové zásoby tlačí před další sklizní cenu směrem dolů.

U nás bude před další sklizní na skladech zhruba dvojnásobek množství než v roce 2020. To by ani kohout Silver se silnou preferencí domácího obilí nezlikvidoval.

Co s tím? Nikdo nemůže obviňovat Poláky, že by byli „protiukrajinstí“, zároveň ale chápou, že nemohou dovozy z Ukrajiny zlikvidovat vlastní zemědělce. Říká se tomu národní zájem. Český premiér Petr Fiala minulý týden skvěle orodoval za národní zájmy ve Washingtonu, škoda jen, že pouze za ty ukrajinské. V tom dokonce předčil i ukrajinského prezidenta. V orodování za české sedláky to zatím na zlatou medaili zrovna nevypadá.

AUTOR: JAN DOLEŽAL, PREZIDENT AGRÁRNÍ KOMORY ČR

Výskyt hraboše polního v březnu 2024

4. 4. 2024 – Výsledky březnového monitoringu výskytu škodlivých organismů Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského (ÚKZÚZ) poukazují na vysoké riziko ohrožení porostů hrabošem polním. Průměrná hustota populace dosáhla 13násobku (661 AVN/hektar) jarního prahu škodlivosti. Hodnoty přesahující pětinašobek prahu škodlivosti dosahují všechny kraje vyjma kraje Karlovarského a Vysočiny.

V březnu provedli inspektoři ÚKZÚZ dvě třetiny pozorování v ozimých a krmných plodinách setých v minulém roce. Zde průměrné hodnoty dosahovaly 422 AVN/ha, což odpovídalo 8,5násobku jarního prahu škodlivosti, který platí od 1. března.

Třetina pozorování proběhla ve starších víceletých kulturách, především

v porostech krmných plodin a trvalých travních porostů. V nich průměrný počet AVN/ha činil 1 145, což odpovídá hodnotě 23násobku jarního prahu škodlivosti.

ÚKZÚZ upozorňuje, že tyto hodnoty představují extrémní ohrožení pro krmné plodiny a ve výsledku mohou negativně zasáhnout do bilance krmiv podniků s živočišnou produkcí.

Riziko ohrožení porostů hrabošem polním se potvrdilo ve všech krajích, vyjma kraje Karlovarského a Vysočiny. V dosud nejpostiženějších krajích Jihomoravský, Královéhradecký, Olomoucký a Zlínský zaznamenali inspektoři ÚKZÚZ mírné snížení populací, v průměru

634–1 175 AVN/ha. Naopak k nárůstu došlo v krajích Středočeský a Ústecký; zde se průměrné hodnoty pohybovaly mezi 1 248 a 676 AVN/ha.

Hodnoty lokálně přesahující 7 000 AVN/ha byly zjištěny především v porostech krmných plodin v okresech Kolín, Kladno, Kutná Hora, Teplice a Beroun. Přestože na řadě lokalit došlo v průběhu zimního období k výraznému poklesu populací hraboše polního, díky jarní změně prahu škodlivosti, představuje aktuální situace v mnoha oblastech existenciální riziko.

Dne 8. února 2024 vydal ÚKZÚZ v reakci na předjarní stav hraboše polního nařízení o výjimečném povolení pro

omezené a kontrolované použití vyšší dávky přípravků na ochranu rostlin proti hraboši. Účinnost nařízení pro přípravek Stutox II trvá od 8. února 2024 a pro přípravek Ratron GW od 28. února 2024, u obou pak končí 6. června. Připomínáme, že aplikace přípravku musí být nahlášena ÚKZÚZ nejpozději 3 dny před jejím zahájením. ÚKZÚZ provádí kontroly dodržování podmínek aplikace stanovených v nařízení.

Aktuální vývoj populací hraboše polního můžete sledovat na Rostlinolékařském portálu, měsíční souhrny z monitoringu tohoto škůdce jsou pravidelně zveřejňovány na webu ÚKZÚZ.

ÚKZÚZ, IVANA KRŠKOVÁ, TISKOVÁ MLUVČÍ

Ze zahraničí

Ze zápisu ze zasedání Rady ministrů zemědělství ze dne 26. 3. 2024

Rada EU se zabývala několika klíčovými aspekty zemědělské politiky zaměřenými na podporu a modernizaci evropského zemědělství:

I. Zjednodušení společné zemědělské politiky

Navrhovaná revize SZP je významným rozhodnutím, které se zaměřuje zejména na snížení administrativní zátěže pro zemědělce a zjednodušení pravidel. To zahrnuje např.:

- Zmírnění dobrého zemědělského a environmentálního stavu (GAEC): Čtyři z devíti dobrých zemědělských a environmentálních podmínek, které stanovují základní podmínky pro získání podpory v rámci SZP, byly zpružněny. Zejména byla zrušena povinnost udržovat 4 % půdy ladem. Povinné střídání plodin může být nahrazeno diverzifikací plodin (stejná kritéria jako pro ozelenění SZP v roce 2013) a pravidla týkající se půdního pokryvu byla zmírněna.
- Výjimky pro malé zemědělské podniky: Zemědělské podniky o rozloze menší než 10 hektarů jsou vyňaty z kontrol a sankcí za nedodržování environmentálních pravidel. Týká se to 65 % příjemců dotací ze SZP, což představuje 10 % obdělávané půdy.
- Výjimky v případě klimaticky nepředvídaných událostí: Zemědělci postižení nepředvídanými klimatickými jevy budou moci využít výjimek z environmentálních pravidel.

II. Opatření ke zlepšení příjmů zemědělců

Rada jednala o řadě iniciativ zaměřených na zlepšení finanční situace zemědělců, včetně:

- Vytvoření evropského střediska pro sledování cen: Cílem je zvýšit transparentnost cen v potravinovém řetězci, zajistit lepší přehled o maržích a po-

moci v boji proti nekalým obchodním praktikám.

- Reforma směrnice o nekalých obchodních praktikách: Cílem je posílit postavení zemědělců vůči velkým hráčům v potravinářském průmyslu.
- Návrhy Evropské komise týkající se SZP: Zahrnují zjednodušující opatření, změny základních podmínek a úpravy finančních nařízení, které mají zmírnit tlak na zemědělce.

III. Reakce na konkrétní obavy zemědělců:

Diskuse zdůraznily potřebu průběžně reagovat na obtíže, které zemědělci vyjadřují, zejména:

- Pružnost při provádění SZP: Členské státy požadovaly větší flexibilitu a výjimky pro některá opatření, například opatření týkající se rašelinišť.
- Zvýšení stropu pro podporu de minimis: Ministři vyzvali k prozkoumání této možnosti, aby bylo možné poskytnout větší finanční podporu zemědělcům.

Komisař pro zemědělství zdůraznil, že tato rozhodnutí znamenají významné úsilí Evropské unie přizpůsobit svou zemědělskou politiku současným výzvám a usilovat o zmírnění omezení pro zemědělce při současném zachování environmentálních norem a zlepšení konkurenceschopnosti evropského zemědělského odvětví. Tato opatření odrážejí křehkou rovnováhu mezi podporou zemědělství a ochranou životního prostředí a zdůrazňují závazek EU k udržitelnému rozvoji a odolnému zemědělství.

Nařízení o zeměpisných označeních a systémech jakosti: Cílem nařízení je posílit zeměpisná označení a systémy jakosti pro vína, lihoviny a zemědělské produkty a zlepšit jejich používání v celé EU. Požadovaná většina dosažena, nařízení přijato.

Ochrana životního prostředí prostřednictvím trestního práva: Stanovuje opatření k prevenci a potírání trestné činnosti v oblasti životního prostředí

a k zajištění účinného prosazování práva EU v oblasti životního prostředí. Stanovuje pravidla a trestní sankce pro lepší ochranu životního prostředí. Harmonizuje tresty použitelné pro fyzické osoby a poprvé i pro právnické osoby ve všech členských státech. Dánsko a Irsko nejsou touto směrnicí vázány. Požadovaná většina dosažena, směrnice přijata.

AREV/AYNARD DE CT/8. 4. 2024/JS (KRÁCENO)

Nevládní environmentální organizace jsou proti zjednodušujícímu balíčku opatření SZP

Šestnáct nevládních environmentálních organizací (včetně Greenpeace a WWF) zaslalo dne 25/03/2024 společný dopis Evropské komisi, ve kterém vyzvalo ke stažení zjednodušujícího balíčku opatření pro Společnou zemědělskou politiku (SZP). Environmentální organizace označily návrh za krok zpět, který povede k degradaci ekosystémů a naruší snahu o vytvoření pracovních míst v rámci SZP. Organizace dále kritizovaly, že byl návrh vytvořen za pouhé tři týdny bez předchozího posouzení dopadů a důsledné konzultace se zúčastněnými stranami.

FOODNET.CZ, 3. 4. 2024

ECVC a IFOAM nesouhlasí s návrhy na zjednodušení některých pravidel SZP

Evropské organizace zastupující malé zemědělce (ECVC) a ekologické zemědělce (IFOAM) kritizují návrhy na zjednodušení některých pravidel Společné zemědělské politiky, jedná se podle nich o malou reformu bez potřebných posouzení dopadů. Organizacím vadí i to, že zástupci občanské společnosti nedostali možnost do procesu zasáhnout. Své obavy ECVC a IFOAM sepsaly v dopise ▶

z 10/04/2024 adresovaném předsedkyni Evropské komise Ursule von der Leyen. Přestože byly obě organizace přivzány ke konzultacím o zjednodušení SZP, nebyly podle vyjádření svých předsedů vyslyšeny, jejich požadavky a stanoviska údajně nebyly vzaty v potaz. Organizace potvrzují nezbytnost snížení administrativní zátěže, obávají se ale, že návrhy na zjednodušení povedou ke snížení environmentálních výsledků SZP i její legitimacy. Jakákoli revize evropské legislativy by podle ECVC a IFOAM měla posílit a chránit nejudržitelnější, ekologické a agroekologické modely zemědělství a připravit nezbytnou transformaci evropského zemědělsko-potravinářského systému. Podpora v rámci SZP by měla být spravedlivě rozdělována, měla by podporovat skutečný přechod na ekologické a jiné udržitelné a agroekologické postupy s tím, že zemědělcům hospodářcím v rámci těchto systémů by měla být poskytována skutečná komparativní výhoda. V závěru organizace vyzývají Evropskou komisi, aby balíček zjednodušení a veškerá přijatá opatření byla v souladu s dosažením environmentální, ekonomické a sociální udržitelnosti evropského potravinového a zemědělského systému.

FOODNET.CZ, 22. 4. 2024

Zvláštní výbor pro zemědělství podpořil přezkum základních aktů SZP

Zástupci členských států ve Zvláštním výboru pro zemědělství (SCA) podpořili dne 26/03/2024 cílený přezkum některých základních aktů Společné zemědělské politiky, který v reakci na obavy vyjádřené evropskými zemědělci navrhla v polovině března Evropská komise. Cílem přezkumu je dosáhnout zjednodušení pravidel, snížit administrativní zátěž a poskytnout větší flexibilitu při plnění některých environmentálních podmínek. Výbor SCA potvrdil změny standardů dobrého zemědělského a environmentálního stavu (DZES), které Evropská komise navrhla. Jednou z hlavních změn je zavedení obecného ustanovení, které členským státům umožňuje povolovat dočasné a cílené odchylky od určitých požadavků podmíněnosti v případě nepředvídaných povětrnostních podmínek, jež zemědělcům brání v plnění uvedených požadavků. Členské státy budou muset o těchto odchylkách jednou ročně informovat

Komisi. Kromě toho se zavádí zvláštní výjimky z některých standardů DZES, zejména u DZES 6, 7 a 8. Potvrzená revize rovněž osvobozuje malé zemědělské podniky o rozloze menší než 10 hektarů od kontrol a sankcí souvisejících s dodržováním požadavků podmíněnosti v rámci SZP. Předseda SCA nyní o rozhodnutí informuje Evropský parlament. Ten by měl návrh Komise schválit na posledním plenárním zasedání současného Evropského parlamentu v termínu 22–25/04/2024. Nařízení poté bude formálně přijato Radou, podepsáno zástupci Rady a Evropského parlamentu a vyhlášeno v Úředním věstníku EU. Nedojde-li k žádným zdržením, vstoupí nařízení v platnost do konce letošního roku.

Evropská komise by měla, v kontextu snahy více evropským zemědělcům pomoci, zahájit v dubnu 2024 sledování výrobních nákladů, marží a obchodních praktik v potravinovém řetězci EU. Do sledování budou zapojeny útvary Komise, členské státy i zúčastněné strany. Rovněž v dubnu 2024 by Komise měla předložit další průběžnou zprávu o provádění směrnice o nekalých obchodních praktikách. Do konce roku 2024 by pak měly být předloženy nové právní předpisy o přeshraničním vymáhání směrnice o nekalých obchodních praktikách.

FOODNET.CZ, 3. 4. 2024

Evropský parlament schválil použití „naléhavého postupu“ k urychlení přijetí zjednodušujícího balíčku Evropské komise týkajícího se některých pravidel zelené SZP

V reakci na protesty zemědělců navrhla Evropská komise 15. března dvě nařízení, která mění šest z devíti norem týkajících se dobrého zemědělského a environmentálního stavu (GAEC), na nichž jsou založeny platby v rámci SZP, a poskytují členským státům větší flexibilitu při provádění této politiky. Legislativní změny tohoto rozsahu obvykle vyžadují mnohaměsíční diskusi. Žádost o naléhavý postup byla proto jediným způsobem, jak zajistit, aby tyto nové normy, které jsou politickou reakcí na protesty zemědělců, byly zavedeny a uplatňovány co nejrychleji.

Naléhavý postup byl schválen velkou většinou 432 poslanců Evropského parlamentu (155 bylo proti a 13 se zdrželo hlasování). To znamená, že v pondělí 15. dubna bude o pozměněném znění

SZP hlasovat zemědělský výbor a plénum o něm bude hlasovat v týdnu od 22. do 25. dubna (poslední plenární zasedání před volbami do Evropského parlamentu). Ostatní výbory (včetně ENVI) nemohou do obsahu spisu zasahovat, neboť jejich členové mohou předkládat pozměňovací návrhy pouze během hlasování na plénu.

Poté bude na Radě, aby formálně přijala opatření, která by mohla nabýt účinnosti do června 2024.

AREV/AYNARD DE CT/12. 4. 2024/JS

První výsledky veřejné konzultace ke zjednodušení SZP

Evropská komise zveřejnila dne 12/04/2024 prvotní výsledky veřejné konzultace – dotazníkového šetření – ke zjednodušení Společné zemědělské politiky. Konzultace byla spuštěna dne 07/03/2024, ukončena byla dne 08/04/2024. Do konzultace bylo zasláno téměř 27.000 odpovědí, podrobná analýza zpětných vazeb bude k dispozici v druhé polovině roku 2024. Mezi respondenty bylo 81 % zemědělců, kteří žádají o podporu v rámci SZP, dále pak zemědělci, kteří o podporu ze SZP nežádají (16 %), ale i zemědělství poradci a další subjekty. Velmi malé farmy do 5 hektarů byly zastoupeny 10 % respondentů, zatímco podniky o rozloze 5 – 50 hektarů zastupovalo 39 % respondentů. Průměrná velikost farmy v Evropské Unii je 17,4 hektaru. Nejvíce zastoupenými druhy produkce byly obiloviny a ostatní polní plodiny, dále pak hovězí maso, mléčné výrobky, víno a olivový olej.

Z průzkumu vyplynulo, že 33 % respondentů pracuje každý rok více než 6 dní na administrativních úkonech spojených s žádostmi o podporu v rámci SZP, včetně dokumentace pro splnění podmínek. Většina respondentů (78 %) využívá při přípravě a podání žádosti o podporu také externí pomoc – ve 36 % případů se jedná o sdružení zemědělců a družstva, ve 25 % o soukromé společnosti včetně poradenských firem a bank, a v 18 % o veřejné orgány. Pokud jde o kontroly na místě v posledních třech letech, 36 % zemědělských podniků zahrnutých do průzkumu bylo navštíveno jednou, zatímco 16 % zemědělských podniků nejméně třikrát.

Nyní by měly proběhnout individuální rozhovory se zemědělci a zemědělskými ▶

organizacemi, které by měly poskytnout důkladnější přehled o situaci, jednotlivými otázkami se budou zabývat více do hloubky. Na základě diskusí bude vypracována podrobná analýza, která bude zveřejněna na podzim 2024. Jejím cílem bude objasnit zdroje složitosti pro zemědělce, a to jak na evropské, tak na národní úrovni, plynoucí ze SZP.

FOODNET.CZ, 16. 4. 2024

AREV vítá hlasování Evropského parlamentu o zmírnění některých pravidel platných v rámci SZP

Po formální i obsahové stránce stojí za zmínku rychlost, s jakou Parlament a Komise dokázaly spolupracovat. Evropský parlament hlasováním 425 hlasy pro, 130 proti a 33 se zdrželo, schválil 24. 4. změny SZP, které Komise navrhla 15. března. Navzdory četným pozměňovacím návrhům předloženým skupinami Zelených, Levice a S&D bylo schváleno pouze několik nepodstatných změn návrhu Komise, které odrážejí změny provedené Radou s cílem zajistit rychlé konečné přijetí.

Změny předložené Komisí a schválené Radou a Parlamentem se zaměřují především na podmíněnost:

- GAEC 8, tj. povinnost vyčlenit minimální kvótu orné půdy na neprodukční plochy (vynětí z produkce) nebo prvky (živé ploty, stromy...) při zachování ochrany stávajících krajinných prvků, byla zrušena. Místo toho budou muset členské státy zavést ekologický režim (povinný pro členské státy, dobrovolný pro zemědělce), který bude zemědělcům nabízet podporu na zachování určitého podílu orné půdy v neproduktivním stavu nebo na vytvoření nových krajinných prvků.
- Pokud jde o normu GAEC 7 požadující střídání plodin, text umožňuje členským státům doplnit možnost splnit tento požadavek prostřednictvím diverzifikace plodin.
- Použití pokryvu půdy v citlivých obdobích (standard GAEC 6) bude ponecháno na členských státech s určitou mírou flexibility.
- Členský stát bude moci předložit dvě změny svého strategického plánu ročně (oproti současné pouze jedné).
- Kromě toho budou drobní zemědělci, jejichž zemědělská plocha nepřesahuje 10 hektarů, osvobozeni od kontrol podmíněnosti a sankcí.

Tyto změny budou platit zpětně, od roku podání žádosti 2024, takže pro rok 2024 existují přechodná ustanovení, která mají pokrýt čas potřebný k tomu, aby členské státy provedly nezbytné změny svých strategických plánů SZP pro GAEC 6, 7 a 8 a aby je Komise schválila.

Tento týden se Parlament rovněž rozhodl nebránit návrhu Komise poskytnout členským státům větší flexibilitu při uplatňování požadavku SZP na zachování poměru trvalých travních porostů k zemědělské ploše nad 5 % oproti roku 2018 (GAEC 1).

AREV/AYNARD DE CL/24. 4. 2024/JS

Zdravotní pojišťovny jsou pro podporu redukce pesticidů

Čtyřicet zdravotních pojišťoven z Francie, Belgie a Polska ve společném dopise vyzvalo Evropskou komisi k tomu, aby se nezdávala cíle do konce desetiletí zredukovat používání syntetických pesticidů na polovinu, do konce roku 2050 by pak Evropská komise měla dosáhnout stavu, ve kterém nebudou v zemědělství používány pesticidy vůbec. Pojišťovny společnou výzvu představily v rámci uplynulého týdne v Evropském parlamentu. O redukci používání pesticidů se dlouhodobě snaží i Francie, která v uplynulém týdnu zahájila sběr přihlášek pro výzkumné projekty zaměřené právě na snížení používání pesticidů, nebo na jejich úplné nahrazení. V rámci národního „Plánu na lepší předvídaní možného stažení účinných látek z evropského trhu a vývoj alternativních přípravků na ochranu rostlin“ Francie na tyto iniciativy alokuje téměř 150 milionů EUR.

FOODNET.CZ, 22. 4. 2024

Pravidla EU týkající se nových genomických technik se nezmění za současného mandátu EP

Belgický ministr zemědělství David Clarinval dne 26/03/2024 během Rady ministrů pro zemědělství potvrdil, že schválení dlouho očekávaných právních předpisů, které by měly zmírnit aktuálně platná přísná pravidla EU týkající se nových genomických technik (NGT), neproběhne za současného mandátu Evropského parlamentu. Zatímco Evrop-

ský parlament už svoji pozici k novým genomickým technikám přijal na plenárním zasedání dne 07/02/2024 (více viz Evropské zpravodajství z 11/02/2024), Rada Evropské Unie stále mezi členskými státy nenalezla potřebnou shodu. Belgie však po zbytek svého mandátu (Belgie předsedá Radě EU do konce června 2024, poté předsednictví převzme Maďarsko) bude nadále usilovat o dosažení společného postoje zemí EU. Trialogy tak budou moci začít nejdříve na podzim, po výměně europoslanců.

FOODNET.CZ, 3. 4. 2024

AREV: Nové genomické techniky

Během února a března 2024 došlo v mezinárodním prostředí biotechnologií a regulace geneticky modifikovaných organismů (GMO) a nových genomických technik (NGT) k významnému vývoji, který odráží složitou souhru mezi vědeckými inovacemi, regulací a veřejnou politikou.

V rámci Evropské unie představuje postoj přijatý Evropským parlamentem ve prospěch nových genomických technik rozhodující krok k modernizaci evropského zemědělství prostřednictvím inovací a udržitelnosti. Tento krok vpřed však narazil na nedostatek konsensu mezi členskými státy ohledně návrhu Evropské komise na zvláštní nařízení o NGT, což před evropskými volbami zvýraznilo rozdíly v postojích. Následné diskuse o označování a patentovatelnosti rostlin poukazují na složitost rovnováhy mezi technologickými inovacemi a vlivem společenských nátlakových skupin.

Ve Francii vydala Agence nationale de sécurité sanitaire de l'alimentation, de l'environnement et du travail (Anses) doporučení k individuálnímu posuzování nových geneticky modifikovaných rostlin. Jedná se o krok zpět oproti postoji, který přijala Komise, francouzská vláda a Evropský parlament.

Na mezinárodní scéně směřují Velká Británie a Švýcarsko k začlenění moderních biotechnologií do svých regulačních rámců, což odráží snahu harmonizovat technologické inovace s veřejným zdravím a bezpečností. Kostarika, která očekává zavedení odrůdy banánů odolné vůči některým chorobám díky aktualizaci právních předpisů, přijala biotechnologické inovace jako nositele udržitelného rozvoje zemědělství. Ve Spojených ▶

státech amerických zahájilo americké ministerstvo zemědělství otevřenou veřejnou konzultaci o zrušení regulace odrůdy kukuřice.

Z hlediska vědeckého výzkumu naznačují pokroky v oblasti řepky olejné a pšenice slibný pokrok v toleranci ploidin vůči environmentálním stresům, což znamená potenciální pokrok směrem ke globálnímu zabezpečení potravin a odolnosti vůči změně klimatu.

7. 2. 2024: Evropský parlament: pozitivní hlasování pro inovace a šlechtění rostlin

Hlasování Evropského parlamentu ve prospěch nových genomických technik představuje významný krok vpřed pro zemědělské inovace a udržitelnost v Evropě. Tato podpora přijetí nejmodernějších technologií podtrhuje jejich potenciál revolučně změnit zemědělské postupy a zaručit bezpečnost potravin a ochranu životního prostředí.

Návrh, který byl přijat 307 hlasy pro, 263 proti a 41 se zdrželo hlasování, vytváří dvě kategorie NGT rostlin: NGT-1, které jsou rovnocenné konvenčním rostlinám a jsou vyňaty z přísných pravidel pro GMO, a NGT-2, které musí splňovat stávající právní předpisy týkající se GMO. Navzdory těmto výjimkám musí být produkty z obou kategorií stále označeny a všechny rostliny NGT jsou zakázány v ekologické produkci. Pro zajištění transparentnosti by bylo nutné vytvořit veřejný online seznam všech rostlin NGT-1. Rostliny NGT-2 by se i nadále řídily postupy povolování GMO, přičemž pro ty, které přispívají k udržitelnému zemědělsko-potravinářskému systému, by byl stanoven zrychlený postup hodnocení rizik při respektování zásady předběžné opatrnosti.

Poslanci rovněž požadují úplný zákaz patentů na všechny netradiční geneticky modifikované rostliny, aby se předešlo právní nejistotě a zvýšeným nákladům pro zemědělce a šlechtitele. Zpráva o dopadu těchto patentů a legislativní návrh na aktualizaci pravidel EU v oblasti práv duševního vlastnictví se očekávají do června 2025. Zpravodajka Jessica Polfjärdová zdůrazňuje význam NGT pro potravinovou bezpečnost a ekologický přechod v Evropě a vyjadřuje naději, že nová pravidla budou přijata rychle. Parlament je nyní připraven jednat o konečné podobě právních předpisů s členskými státy EU.

8. 2. 2024: Členské státy nedosáhly konsensu ohledně nařízení o NGT

Dne 7. února 2024 belgické předsednictví konstatovalo, že se nepodařilo dosáhnout kvalifikované většiny, což zabránilo zahájení jednání s Evropským parlamentem. Diskuse se zadržela na tématech posuzování rizik a označování. Jednání o projektu by tak mohla být odložena až do doby po volbách do Evropského parlamentu v roce 2024.

15. 2. 2024: Někteří francouzští poslanci jsou proti „deregulaci“ GMO/NGT

Vzhledem ke stanovisku, které Evropský parlament přijal 7. února 2024 ve prospěch „deregulace“ GMO, zahájila řada francouzských poslanců Národního shromáždění iniciativu proti ní předložením dvou návrhů usnesení. První z nich, předložený poslanci za ekologickou stranu Nupes na začátku ledna, a druhý, předložený 51 poslanci z různých politických skupin, se oba snaží vyzvat vládu, aby zachovala přísný regulační rámec pro GMO, včetně hodnocení rizik, sledovatelnosti, označování a odmítnutí patentů omezujících výměnu osiva. Ačkoli tyto parlamentní iniciativy nejsou pro vládu závazné, snaží se ovlivnit francouzský postoj k deregulaci GMO v EU.

7. 3. 2024: NGT: Anses doporučuje posuzovat každý případ zvlášť

Stanovisko Anses k rizikům nových genomických technik (NGT) je v rozporu s návrhy předloženými Komisí. Zpráva, která byla zveřejněna se zpožděním, jež bylo přičítáno „politickému tlaku“, doporučuje individuální posouzení zdravotních a environmentálních rizik NGT a zdůrazňuje potřebu plánu dohledu po uvedení na trh. Zpráva se zmiňuje o možných nežádoucích účincích, jako jsou necílové mutace způsobené NGT, a doporučuje pokročilé techniky pro důsledné posuzování genomických modifikací. Vyjadřuje také obavy ohledně socioekonomických dopadů NGT, zejména pokud jde o práva duševního vlastnictví a koncentraci trhu s osivem.

22. 2. 2024: EU financuje nové projekty na odhalování NGT částkou 11 milionů eur

EU přidělila 11 milionů eur dvěma výzkumným projektům DARWIN a DETECTIVE, jejichž cílem je vyvinout metody pro detekci odrůd vzniklých novými genomickými technikami (NGT). Projekty DARWIN, vedený norskou

NORCE s rozpočtem 5 milionů eur, a DETECTIVE, vedený Švédskou univerzitou zemědělských věd s rozpočtem 6 milionů eur, budou zkoumat možnosti detekce těchto NGT. Projekt DETECTIVE slibuje, že prozkoumá netechnické přístupy ke sledovatelnosti. DARWIN naopak tomu navrhuje inovativní přístup využívající umělou inteligenci k identifikaci linií NGT.

12. 2. 2024: Britská pravidla pro NGT mohou být mnohem přísnější, než vědci doufají

Britský Úřad pro potravinové standardy (FSA) plánuje zavést aspekty uvádění NGT na trh na základě legislativy schválené v březnu 2023. Letos v létě budou zavedeny sekundární právní předpisy a jejich vstup v platnost se očekává na začátku roku 2025. FSA nyní počítá s dvoustupňovým systémem regulace produktů, přičemž pro ty, které jsou rovnocenné konvenčním produktům, budou platit zjednodušené postupy, které odrážejí plány EU na regulaci rostlin získaných NGT.

Přetrvávají však obavy ohledně požadavků na informace pro produkty 1. úrovně, které by se mohly odklonit směrem k hodnocení rizik. Tento přístup vyvolává otázky ohledně jasnosti, předvídatelnosti a regulační jistoty potřebné k podpoře inovací a vývoje produktů. Spojené království se zároveň snaží odlišit od restriktivních předpisů EU týkajících se GMO. Tato situace odráží složitost vyvážené a účinné regulace genetických technologií.

19. 2. 2024: Švýcarsko povolilo venkovní testy ječmene Crispr

Výzkumníci ze Svobodné univerzity v Berlíně použili Crispr/Cas9 ke genetické modifikaci sladovnického ječmene tak, aby produkoval více zrna. Tento experimentální ječmen může být ve Švýcarsku testován venku po dobu tří let, ale v blízké budoucnosti nebude uveden na trh.

Vědci se zaměřili na geny CKX2, které regulují cytokiny, hormony ovlivňující růst rostlin. Deaktivací těchto genů rostliny ve skleníku vytvořily více zrn na klas. Cílem venkovních testů v Curychu bude ověřit, zda se toto zvýšení produkce potvrdí i v reálných podmínkách a zda jsou ovlivněny i další vlastnosti ječmene.

Ačkoli je tento výzkum slibný pro zlepšení výnosů různých obilovin, zůstává v základním stadiu a brání mu ▶

zejména patentové problémy. Například patent na rostliny se sníženou expresí cytokininoxidáz již podala divize společnosti BASF.

22. 2. 2024: Agentura EPA upřesňuje definici GMO

Novozélandský úřad pro ochranu životního prostředí (EPA) objasnil, že potomci geneticky modifikovaných organismů, tzv. nulová segreganti, kteří nedědí genetické modifikace, nejsou podle zákona z roku 1996 považováni za GMO.

Toto rozhodnutí uvádí Nový Zéland do souladu s ostatními zeměmi OECD a usnadňuje práci novozélandských výzkumných pracovníků tím, že jim umožňuje držet krok s mezinárodním tempem výzkumu. Toto vyjasnění otevírá cestu aplikacím, jako je urychlené šlechtění v zahradnictví, kde lze rychleji vyvíjet vlastnosti, jako je odolnost vůči chorobám.

Zavádění těchto nulových segregantů do životního prostředí však bude posuzováno případ od případu a toto rozhodnutí nemá vliv na regulaci geneticky modifikovaných potravin, za kterou je zodpovědná organizace Food Standards Australia New Zealand.

27. 2. 2024: Kostarika otevírá dveře inovativním biotechnologiím

Odborníci z průmyslu očekávají, že aktualizace kostarického regulačního rámce pro biotechnologie z 11. listopadu 2023 usnadní využívání inovativních biotechnologií a sníží překážky pro běžné aplikace moderních biotechnologií. FAS/San José očekává, že geneticky modifikovaná odrůda banánů odolná vůči houbovým chorobám snižujícím výnos, bude prvním geneticky modifikovaným produktem uvedeným na trh v Kostarice po roce 2024. Kostarika byla v roce 2023 pátým největším vývozcem banánů na světě.

1. 3. 2024: USDA žádá o připomínky k petici za zrušení regulace geneticky modifikované kukuřice

Úřad pro kontrolu zdraví zvířat a rostlin (APHIS) Ministerstva zemědělství Spojených států amerických (USDA) zahajuje veřejnou konzultaci k petici společnosti Bayer US-Crop Science za zrušení regulace geneticky modifikované odrůdy kukuřice označené MON95379. Tato kukuřice byla modifikována tak, aby odolávala napadení některými škůdci z řádu Lepidoptera, jako je zavíječ podzimní, zavíječ cukrový a zavíječ

kukuřičný. Agentura APHIS posuzuje tuto žádost podle starých předpisů, které zkoumají použití rostlinných škůdců při vývoji produktů a možná související rizika. Veřejná konzultace potrvá 60 dní, od 4. března do 3. května 2024, během nichž může veřejnost předkládat připomínky, které pomohou agentuře APHIS připravit potřebné dokumenty týkající se životního prostředí a přijmout informované rozhodnutí o zrušení regulace kukuřice MON95379.

5. 3. 2024: Americká společnost chce přilákat domácí zahrádkáře geneticky modifikovanými fialovými rajčaty

Domácí zahrádkáři v USA si nyní mohou poprvé koupit geneticky modifikovaná (GM) semena fialových rajčat díky kalifornské společnosti Norfolk Healthy Produce. Tato rajčata, schválená úřadem FDA v létě 2023, byla modifikována tak, aby produkovala vysoké množství antokyanů, pigmentů s antioxidačními vlastnostmi, které jsou zdraví prospěšné. Genetická modifikace zahrnuje přidání genu snapdragonu pro zvýšení produkce antokyanů a genu pro odolnost vůči antibiotikům, které jsou běžné v konvenčním genovém inženýrství.

Komerzializace geneticky modifikovaného fialového rajčete je považována za způsob, jak snížit nedůvěru v genetické inženýrství, která je často spojována s odolností vůči herbicidům a zisky podniků. Společnost Norfolk Healthy Produce a její zakladatelé doufají, že přijetí tohoto rajčete spotřebiteli by mohlo snížit negativní vnímání GM a připravit půdu pro další GM produkty nabízející hmatatelné výhody.

12. 3. 2024: Bangladéš dává zelenou úpravě genů, aby vyhovovala potřebám zemědělců a spotřebitelů

Institut pro zemědělství a potravinové systémy ve spolupráci s institucemi v Bangladéši a pod záštitou Programu biologické bezpečnosti v jižní Asii uspořádal v únoru 2024 dvě akce na podporu „Standardních operačních postupů pro výzkum a uvolňování geneticky upravených rostlin“, které zveřejnilo ministerstvo zemědělství. Tyto postupy usnadňují prokázání nepřítomnosti exogenní DNA u geneticky upravených rostlin, čímž se jejich registrace vyrovnává registraci konvenčních rostlin. Těmito akcemi vyvrcholily osvětové a vzdělávací aktivity, které byly zahájeny v roce 2021 a jejichž cílem bylo osvětlit potenciál editace genomu v zemědělství pro Ban-

gladěš. Byl vytvořen výbor odborníků, který bude řídit proces směřující ke komercializaci těchto rostlin.

7. 3. 2024: Přirozená variabilita BnaA9.NF-YA7 přispívá k toleranci k suchu u Brassica napus L.

Studie na řepce olejce, hlavní olejnině ohrožené vodním stresem, identifikovala transkripční faktor (BnaA9.NF-YA7), který negativně reguluje toleranci k suchu. Ten je regulován dvěma SNP ovlivňujícími expresi BnaA9.NF-YA7 a substitucí M63I slabě aktivující faktor inhibující uzavírání stomat vyvolané ABA. Bylo zjištěno, že Bna.AB-F3/4s přímo řídí expresi BnaA9.NF-YA7, která nepřímo potlačuje Bna.AB-F3/4s prostřednictvím Bna.ASHH4s. Tyto výsledky naznačují doplňkovou roli BnaA9.NF-YA7 při vyrovnávání signálu ABA při vodním stresu a nabízejí molekulární cíl pro vývoj odrůd řepky olejky odolných vůči suchu.

7. 3. 2024 : Přirozená variabilita kinázy STKc_GSK3 TaSG-D1 přispívá k toleranci k tepelnému stresu u indické trpasličí pšenice

Výzkum identifikoval gen TaSG-D1 E286K z indické trpasličí pšenice, který zvyšuje toleranci pšenice k tepelnému stresu tím, že zlepšuje fosforylaci a stabilitu proteinu TaPIF4 při stresu. Studie dále odhaluje vybrané genetické modifikace v promotoru TaPIF4 u moderních čínských odrůd, které snižují expresi TaPIF4 a ovlivňují toleranci vůči teplu, často díky příspěvku evropského genetického materiálu. Tato zjištění umožňují nahlédnout do reakcí pšenice na tepelný stres a navrhnou strategii pro zlepšení odolnosti pšenice vůči teplu.

AREV/Aynard de CT/8. 4. 2024/JS

Certifikace odstraňování uhlíku

Evropský parlament schválil dne 10/04/2024 provizorní politickou dohodu k Certifikaci odstraňování uhlíku, kterou evropské instituce v rámci dialogu podpořily dne 19-20/02/2024. Zpravodajem pro tuto zprávu byl ve Výboru Evropského parlamentu pro zemědělství a rozvoj venkova český europoslanc Martin Hlaváček (Renew). Nová pravidla by měla pomoci určit, kolik uhlíku je z atmosféry odčerpáváno různými činnostmi, a to prostřednictvím celoevropského dobrovolného certifi-

kačního rámce, který by měl pomoci dosáhnout evropského cíle klimatické neutrality do roku 2050. Původní návrh Komise navrhoval zavést pravidla pro monitorování, vykazování a ověřování odstraňování uhlíku. Evropské instituce se během závěrečného dialogu ale rozhodly působnost rámce rozšířit i o činnosti, které kromě odstraňování uhlíku zahrnují i typy uhlíkového zemědělství, které snižují emise ze zemědělské půdy, pokud celkově vedou ke zlepšení bilance uhlíku v půdě. Dohoda rozlišuje mezi čtyřmi typy iniciativ: trvalé odstraňování uhlíku (ukládání atmosférického nebo biogenního uhlíku na několik století), dočasné ukládání uhlíku do výrobků s životností dlouhou nejméně 35 let (dřevěný nábytek), dočasné ukládání uhlíku z hospodaření s uhlíkem (obnova lesů a půdy, obhospodařování mokřadů), a snížení emisí z uhlíkového zemědělství. Dohoda tedy rovněž stanoví pravidla pro uhlíkové zemědělství, které spočívá v dočasném ukládání uhlíku a ve snižování emisí, které by mělo být motivováno finančními odměnami pro zemědělce. Činnosti v oblasti uhlíkového zemědělství by měly mít rovněž pozitivní dopad na biologickou rozmanitost. Dočasné ukládání uhlíku z uhlíkového zemědělství a činností snižujících emise z půdy musí podle dohody trvat nejméně pět let, aby bylo certifikováno, a nesmí vést ke spekulativním nákupům půdy, které by negativně ovlivnily venkovské komunity. Komise by pak měla do roku 2026 vypracovat zprávu o proveditelnosti certifikace činností, které vedou ke snižování emisí jiných než těch, které se týkají půdy, přičemž se bude zabývat způsobem, jak snížit emise vznikající během trávení zvířat. Započítávání snížení emisí metanu by tedy mělo být zvažováno až od roku 2026, stejně tak v případě hnoje / chlévské mrvy. Předběžná dohoda bude nyní předložena ke schválení Radě EU a Evropskému parlamentu, poté bude moci být zveřejněna v Úředním věstníku a následně vstoupit v platnost.

Dohoda byla v plénu Evropského parlamentu schválena poměrem hlasů 441 pro, 139 proti, 41 europoslanců se zdrželo hlasování. Z českých a slovenských europoslanců hlasovali proti Alexandr Vondra (ECR), Veronika Vrecionová (ECR), Evžen Tošenovský (ECR), Jan Zahradil (ECR), Ivan David (I&D), Miroslav Radačovský (NI) a Milan Uhrík (NI), zdrželi se Martin Hlaváček (Renew), Ondřej Knotek (Renew) a Radka Maxová

(S&D). Předpis nyní musí schválit ještě Rada EU, poté bude zveřejněn v Úředním věstníku Evropské Unie a po 20 dnech vstoupí v platnost.

FOODNET.CZ, 16. 4. 2024

Ekologická tvrzení: polovičatý postoj Evropského parlamentu

Evropský parlament přijal své stanovisko k ekologickým nárokům během plenárního hlasování dne 12. 3. 2024. Návrh byl přijat 467 hlasy pro, 65 proti a 74 členů se zdrželo hlasování. Evropský parlament až na několik výjimek přijal stanovisko schválené Výborem EP pro životní prostředí v únoru 2024.

Výsledné stanovisko navrhuje zjednodušit proces ověřování ex ante tím, že žádá Evropskou komisi, aby určila, která tvrzení budou využívat zjednodušeného postupu, tj. která tvrzení nebudou vyžadovat další ověřování. Závěrečné stanovisko nenavrhuje omezit prokazování tvrzení o klimatické neutralitě a nulové spotřebě na rámec certifikace dekarbonizace, ale stanoví, že Evropská komise vypracuje seznam dalších přijatelných certifikačních norem. Stanovisko však navrhuje omezit nároky na uhlíkové kredity pouze na zbytkové emise a navrhuje další požadavky na způsob využití uhlíkových kreditů. Komise by rovněž měla vypracovat akty v přenesené pravomoci, které stanoví metodiku pro definování zbytkových emisí na základě trajektorie snižování emisí slučitelné s omezením globálního oteplení na 1,5 °C. Hlavní ustanovení směrnice rovněž zahrnují velmi přísné sankce za nedodržení předpisů. Mezi ně patří dočasné vyloučení z veřejných zakázek, ztráta příjmů nebo hrozba pokuty ve výši nejméně 4 % ročního obrátu.

Omezení odhlasovaná pro používání uhlíkových kreditů jako kompenzací by mohla zemědělcům zabránit v plném využití rámce definovaného při certifikaci uhlíkových kompenzací. Kromě toho se EP nezabýval slabým místem návrhu Komise, který zakazuje evropským zemědělským odvětvím, a zejména vinařům, aby mohli využívat evropských regulačních požadavků v oblasti životního prostředí, které jsou vyšší než požadavky konkurentů ze třetích zemí.

Členské státy Rady EU nadále jednají o svých vlastních postojích a belgické předsednictví by rádo dosáhlo obecného přístupu Rady do konce června

2024. Trialogy mohou začít až ve druhé polovině letošního roku, poté, co začne pracovat nový Evropský parlament, který vzejde z červnových evropských voleb.

AREV/AYNARD DE CT/2. 4. 2024/JS

Rakousko a Itálie vyzvaly k rozšíření označování země původu potravin v EU

Rakouský ministr zemědělství Norbert Totsching a jeho italský protějšek Francesco Lollobrigida vyzvali k zavedení rozšířeného označování země původu potravin v Evropské Unii. V současné době už pro některé komodity označování země původu platí, podle AT a IT ministrů by ale seznam komodit měl být rozšířen. Označování země původu potravin by podle Totschniga a Lollobrigidy pomohlo zvýšit příjmy zemědělců, zlepšilo by transparentnost vůči spotřebitelům a pomohlo by posílit postavení zemědělců v dodavatelském řetězci. Evropská komise měla v plánu návrh na rozšíření označování země původu potravin zveřejnit na konci roku 2022, předložení návrhu je ale zatím odloženo naneurčito.

FOODNET.CZ, 3. 4. 2024

Portugalsko zavedlo systém Nutri-Score

Portugalsko se stalo dne 05/04/2024 osmou evropskou zemí, která přijala systém Nutri-Score jako národní systém označování výživových hodnot potravin na přední straně obalu. V Portugalsku systém Nutri-Score nahradil několik systémů vyvinutých v posledních letech společnostmi působícími v potravinářském odvětví. Zavedení systému zůstává pro podniky dobrovolné. Systém Nutri-Score vyvinutý ve Francii tak kromě PT používá ještě FR, BE, DE, LU, ES, NL a CH. Evropská komise původně zvažovala navrhnout přijetí systému Nutri-Score jako systému značení výživových hodnot na úrovni Evropské Unie v druhé polovině roku 2022, s ohledem na citlivost tématu a nejednotnost členských států ale návrh zatím předložen nebyl, byl odložen na neurčito. Mezi hlavní odpůrce systému Nutri-Score i nadále patří Itálie nebo Česká republika.

FOODNET.CZ, 15. 4. 2024

Potravinové zabezpečení by mohlo být ústředním bodem zemědělsko-potravinářské politiky pro nadcházejících pět let

Potravinové zabezpečení by mohlo být ústředním bodem zemědělsko-potravinářské politiky pro nadcházejících pět let. Vyplývá to z uniklého návrhu strategické agendy EU. Dokument definuje evropské priority pro roky 2024–2029 a poskytuje pokyny orgánům Unie, lídři členských států by jej mohli přijmout na zasedání Evropské rady ve dnech 27–28/06/2024. Uniklý dokument označuje potravinové zabezpečení jako klíčovou prioritu pro prosperující a konkurenceschopnou Evropu, v pracovní verzi dokumentu (která se tedy stále ještě může měnit) chybí zmínky o udržitelnosti zemědělského sektoru i o ochraně životního prostředí. Jednalo by se tak o odklon od priorit z roku 2019, které cílily na podporu udržitelného zemědělství a opatření v oblasti klimatu.

FOODNET.CZ/STÁLÉ ZASTOUPENÍ PK ČR

V BRUSELU/15. 4. 2024

Společný dopis AREV, CEEV, CEVI, COPA-COGECA a EFOR komisari Wojciechowskému

Evropské vinařské organizace AREV (Sdružení evropských vinařských regionů), CEEV (Sdružení evropských vinařských společností), CEVI (Evropská konfederace nezávislých vinařů), COPA-COGECA (Sdružení zemědělců a jejich družstevních organizací) a EFOR (Evropská federace vín s původem) společně zaslaly komisari pro zemědělství EU Wojciechowskému dne 11. 4. 2024 dopis s žádostí o řešení nerovnováhy v evropském odvětví vína.

Konstatují, že je nutné přehodnotit globální strategii EU pro odvětví vína, včetně jeho právního rámce. Je třeba vytvořit skutečný plán pro nadcházející roky, který by položil základy nového impulsu a růstu evropského vinařství a vína. Je třeba vytvořit soudržnou a komplexní strategii pro budoucnost vinařství a vína v Evropě, která bude zahrnuta do příští SZP na roky 2027–2032.

Podepsané organizace požadují, aby Evropská komise zřídila skupinu na vysoké úrovni pro odvětví vína, která by sdružovala zástupce členských států, jejich regionů, Evropského parlamentu,

ekonomy a odborníky na víno a zúčastněné strany. Cílem této skupiny na vysoké úrovni by měla být strategická úvaha o budoucnosti evropského vinohradnictví a vinařství s cílem určit střednědobé a dlouhodobé politiky potřebné pro zachování a rozvoj tohoto klíčového odvětví. Skupina na vysoké úrovni pro víno by měla být zřízena co nejdříve, aby se stala prioritou současně i příští Komise. Žádají o schůzku s komisařem a odpovědnými útvary generálního ředitelství AGRI za účelem projednání možnosti vytvoření skupiny na vysoké úrovni a dalších kroků.

COPA-COGECA/11. 4. 2024/JS

Co očekávají vinařské oblasti s CHOP od evropských voleb

Na posledním zasedání meziskupiny pro víno Evropského parlamentu představila Evropská federace vín s chráněným původem (EFOR) svůj manifest pro červnové volby do Evropského parlamentu. V něm bylo definováno šest priorit, které mají zachovat specifické rysy evropského vinařství a znovu z něj učinit hospodářský a sociální pilíř EU. Přibližně 80 % vinařských oblastí EU je určeno k produkci jakostních vín. To dokazuje význam CHOP a CHZO pro evropské vinařství. Přesto se v posledních letech množí pokusy o vymazání specifických rysů tohoto odvětví. Proto se EFOR dva měsíce před volbami do Evropského parlamentu rozhodla připomenout jednotlivým kandidátům své priority pro volební období 2024–2029.

Mezi šesti prioritami se členové EFOR domnívají, že je zachování specifčnosti vinařství, aby se víno nestalo pouhým zemědělsko-potravinářským produktem, vyžaduje zvláštní rozpočet na víno a zvláštní program podpory pro toto odvětví. Federace rovněž tvrdí, že je třeba posílit a zlepšit regulační nástroje, krizové nástroje a systémy pojištění, pružně uplatňovat pravidla a zjednodušit administrativu – prostřednictvím jednotného harmonizovaného informačního systému. S cílem zohlednit výzvy, kterým toto odvětví čelí, EFOR vyzývá Komisi, aby vytvořila skupinu na vysoké úrovni, která by definovala hlavní směry, jež je třeba upřednostnit, aby byla zaručena pozitivní budoucnost evropského vinařství v rámci budoucí SZP.

Evropská politika kvality jako záruka autentických a udržitelných produktů

předpokládá udržitelný přechod, k němuž se vinařské apelace plně zavázaly. V této souvislosti se federace odvolává na svou účast na studii o přínosu zeměpisných označení k udržitelnému rozvoji v rámci výzkumného projektu evropského programu HORIZON EUROPE. A upozorňuje, že nové nařízení o zeměpisných označeních je prvním evropským textem, který obsahuje definici udržitelnosti. Kromě opatření přizpůsobených révě vinné jako víceleté rostlině EFOR požaduje deeskalaci a depolarizaci debat o zdraví a také podporu evropských orgánů v boji proti nadměrné konzumaci alkoholu, zejména prostřednictvím vzdělávacích programů, nikoli zdravotních sdělení, jejichž účinnost z hlediska prevence je diskutabilní. EFOR vyzývá k aktivnímu přístupu k obchodním partnerům s cílem předcházet konfliktům a zdůrazňuje, že je třeba zabránit tomu, aby se víno stalo rukojmím ve sporech, které se ho netýkají. V neposlední řadě EFOR požaduje silné institucionální spojení na své straně a navrhuje posílit úlohu komisaře pro zemědělství tím, že mu v budoucí Komisi přidělí post místopředsedy.

VITISPHÉRE/SHARON NAGELOVÁ/11. 4.

2024/JS

Co plánují francouzští kandidáti do evropských voleb

Dne 25. 4. během dvou hodin představili zástupci šesti stran (RN, LR, Renaissance, PS, PCF, EELV) na pozvání národní konfederace svazů s kontrolovaným označením původu (CNAOC) své postoje a projekty týkající se zemědělských a vinařských otázek. Pokud jde o víno a umírněnou konzumaci, všichni se shodli na jeho obhajobě. Nejdále však zašla renesanční poslankyně Irène Tolleretová, která navrhla, aby se víno stalo „evropským kulturním produktem“, aniž by blíže popsala, co by to znamenalo. „Už od školy je třeba děti učit, že kvalitní produkty prospívají chuti, místní ekonomice i životnímu prostředí,“ řekla během svého projevu.

V otázce pesticidů jsou postoje zcela odlišné. Všichni řečníci připomněli své postoje ke slavnému návrhu nařízení SUR, které stanovovalo 50% snížení používání přípravků na ochranu rostlin do roku 2030 a které byla EK nucena stáhnout. Grégoire de Fournas za RN a Anne Sander za LR upozornili, že hlasovali ▶

proti tomuto textu. „Hlasovali jsme proti Zelenému paktu a jeho plánu, který vede k úpadku zemědělství“. Podle Irène Tolleretové, která hlasovala pro nařízení, uvedla „musíme pomoci vínu v agroekologickém přechodu, aniž bychom poškodili ekonomiku. Neexistuje žádný důvod, proč bychom neměli vytvářet nové odolné odrůdy révy vinné, což je důvod, proč jsme hlasovali i pro NGT (nové genomické techniky)“. Pro Socialistickou stranu, Komunistickou stranu Francie (PCF) a Evropskou liberální demokratickou a reformní stranu (EELV) by neměl být zachován cíl výrazného omezení používání pesticidů, ale zemědělci by měli být lépe podporováni. Christophe Clergeau, socialistický poslanec EP, vyjádřil politování nad zamítnutím nařízení SUR. Je to velký krok zpět,“ řekl. Je však třeba nově definovat podpůrné nástroje. Zemědělci nemohou nést důsledky změny postupů sami“. Dodal, že hlasoval proti NGT.

VITISPHÉRE/BERTRAND COLLARD/26. 4. 2024/JS

DG AGRI: Vodítka pro „vyšší moc“

Generální ředitelství Evropské komise pro zemědělství a rozvoj venkova (DG AGRI) zpracovalo vodítka pro vyjasnění konceptu „vyšší moci“ a dalších mimořádných okolností, včetně toho, jak uznat celé oblasti za postižené vyšší mocí v případě závažné přírodní katastrofy nebo závažných meteorologických jevů. Pojem vyšší moci by podle DG AGRI měl být vykládán a uplatňován řádně podle zákona, DG AGRI proto zpracovalo pokyny pro vyjasnění konceptu vyšší moci s cílem pomoci členským státům při uplatňování práva Unie. Konečný výklad použitelného práva ale podle DG AGRI bude příslušet pouze Evropskému soudnímu dvoru. O uplatnění principu vyšší moci podle DG AGRI rozhoduje členský stát, přičemž rozhodnutí by měla přijmout příslušné orgány na základě relevantních důkazů. Rozhodnutí o tom, zda je situace uznána jako případ vyšší moci, se podle DG AGRI přijímá obvykle případ od případu. Nařízení 2021/2116 o financování, řízení a monitorování společné zemědělské politiky a zrušení nařízení (EU) uvádí, že s cílem harmonizovat postupy členských států při jednotném uplatňování ustanovení o vyšší moci by toto nařízení mělo ve vhodných případech umožňovat výjimky z pravidel SZP

v případě vyšší moci a mimořádných okolností a stejně tak by mělo stanovit orientační seznam možných případů vyšší moci a mimořádných okolností, které mají být uznány vnitrostátními příslušnými orgány. Vnitrostátní příslušné orgány by měly přijímat rozhodnutí ohledně vyšší moci či mimořádných okolností pro každý jednotlivý případ, a to na základě příslušných důkazů. Zmíněné nařízení by mělo dále stanovit výjimky z pravidel SZP v případech vyšší moci a mimořádných okolností, například při závažných meteorologických jevech, které významně zasáhnou zemědělský podnik příjemce v míře srovnatelné s vážnou přírodní katastrofou. Pro účely financování, řízení a monitorování SZP mohou být vyšší moc a výjimečné okolnosti uznány zejména pokud došlo k závažné přírodní katastrofě nebo meteorologické události, která vážně postihla zemědělský podnik; pokud došlo k náhodnému zničení budov pro chov hospodářských zvířat v zemědělském podniku; pokud došlo k výskytu epizootie, vypuknutí choroby rostlin nebo výskytu škůdce rostlin, což mělo za následek postižení části nebo všech hospodářských zvířat nebo plodin zemědělce; pokud došlo k vyvlastnění celého podniku nebo jeho velké části, pokud toto vyvlastnění nebylo možné v den podání žádosti předvídat; pokud došlo k úmrtí příjemce nebo k jeho dlouhodobé pracovní neschopnosti. Členské státy by měly mimo jiné zajistit, aby v těchto případech nedocházelo k ukládání sankcí.

FOODNET.CZ, 9. 4. 2024

ČR musí vrátit EU část zemědělských podpor

Evropská komise vydala dne 05/04/2024 prohlášení o rozhodnutí o tom, že investiční podpora Česka poskytnutá některým velkým českým zemědělským podnikům v letech 2017 a 2018 není v souladu s pravidly EU pro státní podporu. Česká republika bude muset nyní podporu včetně úroků navrátit. Evropská komise zahájila hloubkové šetření některých podpor v lednu 2021, zaměřila se na investice do zavlažování a restrukturalizaci sadů a vyhodnocení, zda tato podpora byla v souladu s pravidly EU pro státní podporu. Komise totiž měla pochybnosti o tom, zda česká podpora ve prospěch velkých zemědělských podniků tyto podmínky

splňuje. Podle zjištění Evropské komise byly podpory vypláceny na základě českých režimů, které ale byly přístupné pouze malým a středním zemědělským podnikům. Někteří příjemci, kteří obdrželi podporu v letech 2017 a 2018, byly podle Komise českými orgány chybně kvalifikovány jako malé a střední podniky, zatímco ve skutečnosti se jednalo o podniky velké. Česko nyní musí neslučitelnou podporu navýšenou o úroky navrátit. Pravidla EU pro státní podporu podle vyjádření Komise vyžadují prakticky bezodkladné navrácení neslučitelné státní podpory, aby se odstranilo narušení hospodářské soutěže způsobené touto podporou, neukládá ale povinnost sankcí. Celková částka podpory, která bude muset být navracena, není aktuálně známa. Česko musí nejprve určit všechny velké podniky, které tuto podporu obdržely, a poté určit částku, která má být navracena.

FOODNET.CZ, 9. 4. 2024

EK schválila Bulharsku státní podporu pro víno v souvislosti s válkou na Ukrajině

Evropská komise schválila dne 25/03/2024 bulharské schéma státní podpory ve výši 86,9 milionů EUR na pomoc zemědělcům v souvislosti s ruskou válkou proti Ukrajině. Podpora bude vyplácena ve formě přímých podpor zemědělským prvovýrobcům v odvětví chovu hospodářských zvířat, včelařství, produkce ovoce a zeleniny, olejnin, vína a tabáku.

FOODNET.CZ, 3. 4. 2024

Notifikace kyperského zákona o maximálních maloobchodních cenách výrobků

Kypr doručil EK k notifikaci zákon z roku 2024 o stanovení maximálních maloobchodních cen výrobků na některých prodejních místech. Účelem je přijmout zákon o stanovení maximálních maloobchodních cen základních potravinářských výrobků, počínaje vodou, na některých prodejních místech, kde není možná dostatečná konkurence, včetně letišť, přístavů, sportovišť, pláží, archeologických nalezišť, muzeí, nemocnic, divadel, kin a zábavních parků/zoologických zahrad. Konečným cílem zákona je ▶

ochrana a podpora spotřebitelů, zejména v době nepříznivých hospodářských podmínek a vnějších krizí, které se dotýkají jejich ekonomických zájmů. Ministr stanoví vyhláškou maximální ceny pro dané období pro všechny výrobky nebo jejich část uvedené v příloze, které se použijí při uvádění těchto výrobků na trh společnostmi provozujícími prodejní místa. Maximální prodejní ceny se stanoví po šetření příslušného orgánu, přičemž se zohlední mimo jiné výrobní/dovozní náklady, přiměřené procento provozních nákladů a přiměřená míra zisku. Po dobu platnosti vyhlášky vydané podle tohoto zákona mají společnosti prodávající výrobky na uvedených prodejních místech tyto povinnosti stanovené ve vyhlášce vydané podle tohoto zákona:

- a) nepoužívat ceny, které jsou vyšší než maximální ceny stanovené ve vyhlášce;
- b) zveřejnit na viditelném místě, které je dobře viditelné pro zákazníky, ceník, v němž musí být ve zvláštním rámečku velkými a snadno čitelnými písmeny v řeckém a anglickém jazyce napsáno, že jde o regulované ceny
- c) zajistit, aby alespoň jedna značka každého výrobku nabízeného k prodeji měla nejvýše maximální cenu uvedenou ve vyhlášce a byla k dispozici v dostatečném množství.

TRIS - EVROPSKÁ KOMISE/3. 4. 2024/JS

Francouzští vinaři chtějí mít možnost klučit révu od poloviny října, dočasně za 2 500 €/ha a definitivně za 4 000 €/ha.

Režim odložené restrukturalizace přibližně 100 000 hektarů francouzských vinic, o němž se stále jedná v Bruselu, by měl být dokončen do konce roku, jak tvrdí zástupci odvětví, kteří jsou i nadále mobilizováni a chtějí provést průzkum kandidátů na vykloučení, aby bylo možné určit, které plochy jsou v ohrožení. Aby se odvětví vdechlo nový život a dal se mu nový směr (souběžně se Strategickým plánem), žádají jeho zástupci, aby bylo uvedeno do praxe oznámení ministra zemědělství Marca Fesneaua z 31. ledna, a to zavedením programu klučení pro příští vinařský rok, spolufinancované ve výši 150 milionů eur z národních fondů. Blíží se konec tříměsíční lhůty, která byla vyhlášena pro dosažení pokroku v oblasti dočasného klučení a klučení

z důvodu ztráty produkčního potenciálu a pokračuje jednání s ministerstvem a Evropskou komisí na dokončení podmínek výjimečných opatření pro dočasné klučení a klučení z důvodu ztráty potenciálu.

V souladu s cílem účinného vykloučení do poloviny října pracuje odvětví na základě dočasného vykloučení za 2 500 €/ha, u něhož zatím není známo, jak dlouho bude blokováno povolení pro opětovnou výsadbu, a na principu vykloučení se ztrátou produkčního potenciálu za 4 000 €/ha. Aby bylo možné dodržet termín zahájení prvního klučení na podzim tohoto roku, je nutné do konce dubna/začátku května formálně vyjádření Evropské komise k podrobnostem programu.

Záměrem je vyhlásit výzvu k vyjádření zájmu o obě opatření formou průzkumu v období do konce dubna, aby bylo možné identifikovat a kalibrovat potřeby. Vždy se hovořilo o 100 000 hektarech, což odpovídá více než 4 až 5 milionům hektolitrů vína, které destabilizuje trhy. V době před volbami do Evropského parlamentu (v neděli 9. června ve Francii) vinařské odvětví vyvíjí tlak na úspěšné dotažení tohoto programu klučení. Připravují se další požadavky: soukromé skladování vína, navazující opatření, podpora hospodářské restrukturalizace podniků. Zatím nedošlo k žádnému pokroku a vinaři začínají být netrpěliví.

**VITISPHÈRE/BÉRENGÈRE
LAFEUILLEOVÁ/10. 4. 2024/JS**

Podpora vinařů na nákup strojů a technologií v Maďarsku

Na technologický rozvoj vinařství je do roku 2027 k dispozici více než 10,8 miliardy forintů (cca 735 mil. Kč) v rámci sektorové podpory Strategického plánu společné zemědělské politiky financované z Evropského zemědělského záručního fondu, oznámil státní tajemník ministerstva zemědělství a rozvoje venkova Zsolt Feldman.

Státní tajemník vysvětlil, že finanční prostředky je možné získat na nákup nových vinařských strojů pro zpracování hroznů a vína, balení vinařských produktů a manipulaci se surovinami, jakož i na nákup a vývoj hardwaru a softwaru pro poskytování informací, oznamovací a registrační povinnosti související s uváděním vinařských produktů na trh a pro řízení a správu podniku. V případě

malých a středních podniků lze žádat o 50 % čisté pořizovací ceny investičního vybavení, v případě podniků působících v Budapešti o 40 %. Podpora může být poskytnuta až do výše 100 milionů forintů (cca 6,5 mil. Kč) na příjemce za období žádosti o platbu. Žádost o podporu lze podat elektronicky v období od 15. listopadu do 21. prosince pro období dvou rozpočtových let následujících po podání žádosti o podporu.

MAGYARMEZOGAZDASAG.HU/7. 4. 2024/JS

Rok dotací v maďarském zemědělství

Produktivita v zemědělství se za posledních deset let zlepšila nad evropský průměr a naše zemědělství je stabilní. Rok 2024 bude „rokem dotací“. Maďarské zemědělství bude stavět na moderní a konkurenceschopné produkci a za tímto účelem bude prostřednictvím investiční podpory zemědělců podporovat odvětví s vyšší přidanou hodnotou, řekl na tiskové konferenci v Budapešti ministr zemědělství István Nagy. Zdůraznil, že Maďarsko má jeden z nejpřísnějších zákonů o půdě v Evropě, který zajišťuje ochranu maďarské půdy. Ministr slíbil, že vláda poskytne každému zemědělci možnost rozvoje.

Ministr uvedl, že současná rozhodnutí EU ohrožují potravinovou bezpečnost. Potravinovou bezpečnost EU ohrožuje také neomezený dovoz bezcelních zemědělských produktů z Ukrajiny, které jsou vyráběny za nekontrolovaných podmínek, což by podle ministra měla EU řešit. Uvedl, že Maďarsko zachová zákaz dovozu ukrajinského obilí, dokud nebudou vyřešeny poruchy na vnitřním trhu. Dále uvedl, že by se mělo posílit zastoupení zemědělců na úrovni EU. V této souvislosti uvedl, že od června by mohl zájmy maďarských zemědělců v Evropském parlamentu zastupovat předseda Národní zemědělské komory Balázs Gyórfy, který kandiduje ve volbách do EP na kandidátce Fidesz-KDNP.

Podle Baláze Gyórfyho se zemědělská politika EU v posledních pěti letech vyvíjela špatně. V souvislosti s Ukrajinou kritizoval, že ukrajinské zemědělství není odpovědné za dodržování pravidel EU. K Zelené dohodě uvedl, že měla od samého počátku negativní dopad na zásobování EU potravinami a znemožnila zemědělcům a chovatelům pracovat.

**MAGYARMEZOGAZDASAG.HU/MARIANNA
KONKOLYOVÁ/12. 4. 2024/JS**

Dotace v Bádensko-Württembersku na restrukturalizaci a přeměnu vinic v rámci SOT vínem obsahují i podporu výsadby PIWI odrůd

V rámci restrukturalizace a přeměny vinic ve stanovených vinařských oblastech Bádenska a Württemberska může být využita jako doplňující podopatření „výsadba odrůd révy vinné odolnějších vůči houbovým chorobám v kombinaci s restrukturalizačními a konverzními opatřeními“. Sazba podpory činí 1 000 €/ha.

REBE UND WEIN/REGINA KLEINOVÁ/20. 3. 2024/JS

FranceAgriMer snižuje sankce za nedostatečné plnění a zjednodušuje klučení révy

Nespokojenost vinařů s tlakem kontrol a sankcí ze strany FranceAgriMer přináší své ovoce. Rada vinařů FranceAgriMer právě odhlasovala dvě významné změny v rámci podpor pro vinařské odvětví. První z nich je zrušení prohlášení vyžadovaného před vykloučením pro podporu na restrukturalizaci vinic. Toto zjednodušení, které odstraňuje fázi prohlášení, rovněž eliminuje potřebu návštěv v terénu. Jedná se o skutečný krok vpřed, pokud jde o snížení tlaku na kontroly (se 7 000 návštěvami vinic na národní úrovni). Zadruhé se sníží sankce za nedostatečné plnění podmínek restrukturalizace vinic (v současné době jsou velmi vysoké, jakmile nesplnění podmínek dosáhne 50 %, ztrácí se 100 % podpory, což podněcuje nelibost v odvětví). Záměrem je snížit obdrženou podporu o stejnou částku, jaká odpovídá nedosaženým výsledkům, jak tuto změnu umožňuje nová SZP, což znamená, že ji lze uplatnit od roku 2023–2024.

VITISPHÈRE/ALEXANDRE ABELLAN/18. 4. 2024/JS

Ke svému stému výročí si chce Moulin-à-Vent dopřát několik Premier Cru

U příležitosti stého výročí apelace Moulin-à-Vent, která byla vytvořena 17. dubna 1924 a o dvanáct let později se stala AOC, zintenzivňuje Svaz vinařů Moulin-à-Vent své úsilí o propagaci této

beaujolaiské oblasti. Dne 19. prosince loňského roku schválila valná hromada seznam čtrnácti lokalit, které se ucházejí o status Premier Cru, spolu s návrhem specifikací. Výběr byl proveden na základě kritérií definovaných Národním institutem pro původ a kvalitu (INAO), a to pomocí kumulativního bodového hodnocení založeného na pěti kritériích: historická a současná pověst, nárok lokality, ekonomický rozvoj a degustace vín – ochutnávání vín ze 71 lokalit naslepo trvalo dva roky, a to tempem jedna degustace měsíčně. Čtrnáct lokalit předložených INAO pokrývá necelých 30 % rozlohy apelace o rozloze 640 hektarů.

Pro vypracování specifikací byl proveden průzkum postupů, aby bylo možné určit, které z nich se budou používat. Výnosy budou omezeny na 50 hl/ha (oproti 56 hl/ha pro Moulin-à-Vent bez statutu Premier Cru), víno bude zrát o šest měsíců déle a jeho prodej bude odložen o deset měsíců (z 1. února na 1. prosince). Velmi mladé vinice budou vyloučeny, protože budou muset čekat až do pátého listu, aby mohly žádat o Premier Cru (místo třetího listu). Vinařské dědictví bude muset být zachováno: budou inventarizovány nízké zídky a živé ploty, které se nesmí odstraňovat. Chemická likvidace plevelů bude zakázána. To by neměl být problém: Na 80 % území apelace jsou již zakázány přípravky na hubení plevelů. Moulin-à-Vent je nejméně strmá oblast Beaujolais cru, takže je nejjednodušší ji mechanizovat. Moulin-à-Vent hodlá usilovně pracovat na dokončení své žádosti, aby mohla být oficiálně předložena do konce roku. Nezapomínají však ani slavit – sto let se nedožíváte každý den.

VITISPHÈRE/BÉRENGÈRE LAFEUILLEOVÁ/10. 4. 2024/JS

Zjednodušení pravidel pro AOC Bordeaux

Sdružení AOC Bordeaux přezkoumává své specifikace, aby odstranilo všechna kontraproduktivní ustanovení. Na valné hromadě AOC Bordeaux a Bordeaux Supérieur v pátek 5. dubna bylo přijato několik zásadních opatření. Hlavním bodem bylo zjednodušení specifikací, jejichž cílem bylo odstranit věci, které byly obtížně kontrolovatelné a komplikovaly práci vinařů.

V případě řezu révy bylo schváleno opustit formulaci o počtu kontrolova-

ných plodonosných oček na keř. V podstatě stačí omezení výnosu hroznů z plochy. Pokud jde o výšku listové stěny, neměl by se koeficient mezi výškou stěny a šířkou meziřadí již měnit podle vzdálenosti rostlin v řádku (v některých případech 0,55, v jiných 1,5 m atd.), ale snížil by se na 0,5 bez ohledu na rozteč, kterou by již nebylo třeba měřit. Toto snížení je reakcí na problémy s vyzrálostí a produkcí alkoholu, které se od poslední verze z roku 2008 změnily. Méně listů je jedním ze způsobů, jak snížit obsah alkoholu ve víně. Pokud jde o výnosy, ty závisí na hustotě výsadby v AOC Bordeaux a Bordeaux Supérieur podle prahových hodnot (zejména 4 000 rostlin/ha). Navrhuje se jeden cílový výnos bez ohledu na hustotu výsadby. Pro AOC Bordeaux by to bylo 68 hl/ha a pro Bordeaux Supérieur 66 hl/ha. Pokud jde o směs odrůd hroznů pro růžová vína, text je vyjasněn tak, aby byl snadno čitelný a dával jasné právo na míchání hroznů, moštů a vín mezi hlavními modrými odrůdami a doplňkovými bílými odrůdami. Pro těkavé kyseliny před lahvováním bylo rozhodnuto nadále o větším omezení než po lahvování, ale rozdíl se sníží na 0,80 g/l před a 0,88 g/l po (vyjádřeno jako kyselina sírová). Globální oteplování ztěžuje udržení nízkých hodnot těkavých kyselin, což ztěžuje prodej některých šarží ve velkém, i když po nalahvování jsou v rámci limitu. U přechodných opatření, která platí od roku 2008 pro vinice s méně než 3 500 keři révy na hektar v závislosti na datu výsadby, bylo rozhodnuto zrušit 5 různých časových rámců a je navrženo, aby všechny vinice mohly produkovat až do roku 2050. Navržené nové specifikace mohou vstoupit v platnost nejdříve před sklizní 2025.

Do budoucna se pracuje na obsahu zbytkového cukru a snížení minimálního obsahu alkoholu ve vínech, stejně jako na nových profilech pro lehká červená vína.

VITISPHÈRE/ALEXANDRE ABELLAN/6. 4. 2024/JS

DOC Montepulciano d'Abruzzo/DOCG Colline Teramane

Celkem 33 000 hektarů vinic (z toho 17 000 hektarů Montepulciana); 3,4 milionu hl vyrobeného vína, z toho více než 1 mil. hl s nárokem na DOC, z toho 80 % představuje Montepulciana- ▶

no d'Abruzzo; 6 000 producentů hroznů, 35 vinařských družstev a více než 250 vinařství. Trh, jehož objem klesá, ale jehož hodnota nečekaně roste, a to jak v Itálii, tak v zahraničí. Region, o kterém se v minulých letech nikdy nepodařilo dostatečně informovat při propagaci jeho vín a které naopak hledalo řešení v „modelu Abruzzo“, který v roce 2022 vymyslelo sdružení Consorzio Vini d'Abruzzo a který se od té doby formuje. Před několika měsíci například přešla ochrana a zhodnocení Colline Teramane DOCG (první a jediné DOCG regionu, uznané v roce 2003, které má 42 producentů, 172 hektarů vinic a průměrnou produkci 600 000 lahví ročně) pod Consorzio Vini d'Abruzzo, aby spolupracovali v synergii.

Rozhodnutí sjednotit ochranu obou označení bylo přijato z několika důvodů. Prvním z nich je kvalita práce, kterou v posledních letech vykonalo sdružení Consorzio Vini d'Abruzzo a která jde právě směrem posílení identity, jež vedla vinařství z Terama ke spojení za účelem propagace své části území. Toto řízení podpořilo výměnu mezi oběma konsorciemi a prohloubilo jejich spolupráci. Druhý důvod je ekonomický: komunikační a ekonomická síla DOC byla nesrovnatelná s malým DOCG, které bylo samozřejmě vyloučeno z jakékoli akce pořádané v rámci DOC: pro obě se stalo strategicky výhodné spojit se v propagaci v rámci společného programu silně spojeného s kvalitou. Třetím důvodem je identita. Vědomí, které přimělo výrobce Colline Teramane k odtržení, aby se lépe vymezili.

Ve složitém roce pro italský trh s vínem se Abruzzo ve skutečnosti vymyká trendu, když vykazuje +4,5 % hodnoty vývozu. I na domácím trhu zvítězila vysoká kvalita, například hodnota vína Montepulciano d'Abruzzo vzrostla o 2,2 %. Analýza objemu prodeje vína Montepulciano d'Abruzzo ve Spojených státech ukazuje pokles za prvních 9 měsíců 2023 o 2,2 % oproti růstu hodnoty o 3,6 %, který byl způsoben zejména prodejem v cenové relaci mezi 12 a 20 dolary za láhev. Stejný trend byl zaznamenán na tak důležitém trhu, jako je Německo (hlavní vývozní trh), kde naopak Montepulciano d'Abruzzo vzrostlo v maloobchodním kanálu o 29 %, a to jak v hodnotě, tak v objemu. V prvních 9 měsících roku 2023 se zvýšil prodej jak v nejvyšších cenových pásmech, které se vzpamatovaly z propadu v roce 2022, ale také, a to je zajímavý fakt, vín v pásmech 5–6 EUR a 7–10 EUR za láhev.

WINENEWS.IT/4. 3. 2024/JS

První nové DOP ve Španělsku od roku 2009

První nová španělská vinařská apelace od roku 2009 se jmenuje Campo de Calatrava. EU schválila DOP 14. února 2024. V roce 2009 byly Granada, Gomeira a Gran Canaria posledními novými DO; mezitím vznikly pouze nové „Vinos de Pago“, mnohem menší apelace s menší byrokracií.

Oblast Campo de Calatrava v okolí města Ciudad Real, asi 100 km jižně od Toleda v Kastilii-La Mancha, se vyznačuje jedinečnou vulkanickou půdou a je již registrována jako CHOP pro olivový olej. Réva zde roste na čedičových půdách, které jsou na Pyrenejském poloostrově vzácností. Nachází se zde přibližně 240 vyhaslých sopek, a protože tato oblast byla geologicky aktivní poměrně nedávno, jejich stopy, například v podobě sopečných kráterů, jsou v krajině stále jasně rozpoznatelné. Vzhledem k tomu, že se Campo de Calatrava nachází na španělské náhorní plošině, jsou vinice také v nadmořské výšce kolem 700 až 900 metrů. Podnebí je zde kontinentální a srážek je málo.

Podle předpisů DOP jsou povoleny všechny druhy vín: červená, bílá a růžová, tichá a šumivá vína i sladká vína. Jak je pro oblast La Mancha obvyklé, je zde velmi široká škála odrůd, včetně klasických španělských odrůd, jako je Tempranillo, Bobal, Airén a Verdejo, a také mezinárodních odrůd, jako je Merlot, Cabernet Sauvignon a Chardonnay, a několika exotických odrůd, jako je Tramín. Celkem je povoleno 21 odrůd.

WEINWIRTSCHAFT/8. 3. 2024/JS

V Hesensku je pro apelaci nově stanoveno šest odrůd

Apelační sdružení (Schutzgemeinschaft) pro Hesensko určilo povolené odrůdy révy vinné od sklizně 2026. Jde o Ryzlink rýnský, Pinot gris, Pinot blanc, Chardonnay, Pinot noir a Sylvánské zelené. Od přívlastku „Beerenauslese“ (výběr z bobulí), tzn. i pro ledové víno a výběr z cibéb (slámové víno nemají), však budou povoleny všechny odrůdy révy registrované v Hesensku.

Ještě v únoru 2023 definoval spolek „Maxime Herkunft Rheinhessen“ pro své členy sedm povolených odrůd. Kromě šesti odrůd, které nyní apelaci

sdužení schválilo, se tehdy na seznam dostala i odrůda Jakubské. Pro sedm odrůd se rozhodlo i apelační sdružení Schutzgemeinschaft Pfalz. Ve Falcí sice není povoleno Sylvánské, za to Dornfelder a Tramín. Podobně jako v Hesensku budou moci být přírodně sladká vína z jiných odrůd v budoucnu označována jako vína s apelací.

Vína s chráněným označením původu (CHOP) mohou být i nadále uváděna na trh podle stávajících pravidel až do sklizně v roce 2025 včetně. Od sklizně 2026 se bude uplatňovat pouze nový způsob posuzování jakosti, který byl přijat v roce 2021. Do konce přechodného období musí apelační organizace definovat odrůdy révy vinné, které jsou povoleny pro výrobu vín z jejich apelace. Nové předpisy mimo jiné také stanovují, že u viničních tratí musí být uveden název vinařské obce a u velkých tratí (Großlage) přesahujících jednu obec, název regionu – což již nyní vyvolává na Mosele velké kontroverze.

DDW/3. 4. 2024/JS

Nová specifikace produktu pro zemské víno z Falce

Dne 27. března 2024 byly v Úředním věstníku EU zveřejněny změny specifikace produktu Pfälzer Landwein (CHZO). Změny byly iniciovány již v roce 2022, jak uvedla organizace Schutzgemeinschaft Pfalz. Původní specifikace byla více než 10 let stará, takže byla naléhavě nutná revize, která by odrážela současný stav v regionu. Nejprve byly ve spolupráci s Agrární komorou zaznamenány všechny pozemky, na kterých se v současné době ve Falcí nachází vinice, a na jejich základě byly vymezeny hranice oblasti. Pokud by nyní někdo chtěl pěstovat révu na dosud neosázených plochách a uvádět víno na trh jako falcké zemské víno, musí požádat ochrannou organizaci (Schutzgemeinschaft Pfalz), která by pak musela vymezení oblasti odpovídajícím způsobem revidovat. Výrobci se mohou o stavu svých ploch informovat na internetových stránkách MZE a na geoportálu Agrární komory Porýní-Falce. Kromě toho byly do specifikace zahrnuty všechny odrůdy révy vinné, které se v současnosti komerčně pěstují v oblasti CHZO Pfälzer Landwein. Patří mezi ně mezinárodní odrůdy jako Alvarinho, Mourvèdre nebo Primitivo, ale také PIWI odrůdy jako ▶

Calardis Musqué nebo Vidoc a historické odrůdy jako Adelfränkisch nebo Schwarzer Urban.

Přírodní a oranžová vína mají mít ve Falci také oficiální zázemí. Vzhledem k tomu, že pro zemské víno – na rozdíl od jakostních vín – neexistuje státní senzorické hodnocení, byla některá z těchto vín již uváděna na trh jako „Pfälzer Landwein“. Nyní budou mít výrobci, kteří chtějí místo pouhého označení „německé víno“ používat označení původu Falc, také oficiální opodstatnění ve specifikacích. Například ve specifikaci produktu pro bílé víno se nyní uvádí: „Zejména na rmutu kvašená bílá vína mohou mít také oranžovou barvu s načervenalými a hnědými nádechy. Bílá vína mohou mít také stabilní zákal přirozeného původu (např. způsobený kvasinkami, moštovými kaly, tříslovinami a krystalickými sraženinami) nebo zákal, který lze vnímat po protřepání. Na druhé straně není povolen zákal uměle vytvořený přidáním pomocných látek nebo způsobený vadami vína. Ve vůni jsou ještě povoleny specifické oxidační, fenolové nebo redukční tóny nízké až střední intenzity.“ Zákaly přirozeného původu jsou zahrnuty i do specifikací dalších kategorií vín. Co zůstává, jsou zákonné limity například pro těkavé kyseliny.

DDW/16. 4. 2024/JS

Vína IGP budou brzy (částečně) dealkoholizována?

Doposud mohla být (částečně) dealkoholizovaná vína ve Francii uváděna na trh pouze v nejnižším stupni jakosti jako Vin de France, podobně jako v Německu. Národní institut pro původ a jakost (INAO) nyní zveřejnil rozhodnutí, které by to mohlo brzy změnit. Výbor INAO pro IGP rozhodl, že vína IGP (=CHZO) mohou být dealkoholizována až na 6 % obj. alk., pokud ochranná sdružení podají příslušnou žádost a po přezkoumání národním výborem zahrnou novou specifikaci do svých specifikací. Vína musí být před a po dealkoholizaci organolepticky testována.

Je třeba poznamenat, že podle právních předpisů EU mohou mít částečně dealkoholizovaná vína maximální obsah zbytkového alkoholu 9 % obj. Právní předpisy EU rovněž stanoví, že před názvem vína musí být uveden výraz „odalkoholizované“ nebo „částečně odalkoho-

lizované“. Nové rozhodnutí by se mohlo vztahovat již na vína ze sklizně 2024, pokud budou specifikace odpovídajícím způsobem rychle upraveny. INAO také jedná s orgány EU o povolení míchání vína a částečně odalkoholizovaného vína.

Weinwirtschaft/16. 4. 2024/JS

Německo: Výrazný nárůst biovinic

V roce 2023 hospodařilo v Německu přibližně 28 630 všech zemědělských podniků v souladu se standardy ekologického zemědělství. Ekologicky obhospodařovaná plocha činila 1,85 milionu hektarů. Vyplývá to z nedávno zveřejněných údajů Spolkového statistického úřadu (Destatis) o ekologickém zemědělství. Největší podíl tvořily trvalé travní porosty s 954 600 hektary a orná půda – včetně produkce krmiv – s 870 000 hektary. Necelých 0,7 % ekologicky obhospodařované půdy – 12 300 hektarů – tvořily vinice.

Podle údajů Destatis pěstovalo vinice podle ekologických pravidel přibližně 1 010 zemědělských podniků. Ve srovnání s rokem 2020 se jedná o nárůst o přibližně 134 podniků (+15,3 %), plocha biovinic vzrostla o 2 783 hektarů, což je v procentním vyjádření výrazný nárůst o +29,2 %. Téměř 70 % německých biovinic – 8 500 hektarů – se v roce 2023 nacházelo v Porýní-Falci, 2 000 hektarů v Bádensku-Württembersku, 900 v Bavorsku, 700 v Hesensku a 200 hektarů v ostatních spolkových zemích. Největší podíl na své celkové ploše vinic má Hesensko s 19,4 %, následuje Bavorsko (15,3 %), Porýní-Falc (12,8 %) a Bádensko-Württembersko (8 %).

DDW/17. 4. 2024/JS

Celé Německo zasáhl jarní mráz

Poté, co v noci z 22. na 23. dubna zasáhly evropské vinařské oblasti první jarní mrazy, není zatím možné určit přesný rozsah škod. Již nyní je však zřejmé, že mnoho německých vinařských oblastí bylo postiženo v různé míře. Zvláště zrádné: nejednalo se o přízemní, ale o vzdušné mrazy – a réva byla dříve než obvykle, tj. letorosty byly často již dobře vyvinuté. Vinařská oblast Rheinhessen byla zasažena těžce. Nejsou postiženy jen typické mrazové lokality.

Celkově se ztráty budou pravděpodobně pohybovat v nízkých dvouciferných procentech. Velké škody se očekávají také podél řeky Mosely. Zde jsou postižena zejména boční údolí, především podél řek Saar a Ruwer, kde jsou hlášeny ztráty ve výši 80–100 %. První odhady pro celou vinařskou oblast hovoří o ztrátách ve výši 20–30 %. V oblastech Ahr a Nahe byly více zasaženy vyšší polohy, čím dále směrem k Rýnu, tím menší jsou škody – podle prvních odhadů by mohlo být poškozeno celkem 30–40 % plochy. Ve Falci se situace zdá být celkově méně vážná. Vyskytly se sice ojedinělé případy totálních škod, ale to je spíše výjimka než pravidlo. V Bádensku je zatím příliš brzy na kategorizaci rozsahu poškození. Postiženy jsou zejména klasické mrazové lokality. Zdá se, že v Sasku zasáhl mráz vinaře obzvláště silně. Očekávají se ztráty ve výši 90 až 100 %. Masivně postiženo je také Salsko-Unstrutsko, odkud velké podniky hlásí ztráty až 85 %. Škody způsobené mrazem ve Frankách se značně liší, asi 50 % ploch vinic bylo poškozeno, i když v různé míře. Také Württembersko je postiženo plošně. Na všech meteorologických stanicích bylo dosaženo kritických teplot. Celkově se předpokládá, že byla postižena přibližně polovina vinic, i když v různé míře. Postiženy jsou i vysoko položené a terasovité vinice, které jsou tradičně považovány za mrazuvzdorné.

Vereinigte Hagelversicherung se v současné době snaží vytvořit podrobnější obraz. Mluvčí sdělil, že pojišťovna obdržela hlášení o škodách ze všech částí Německa a že již nyní je jasné, že mráz způsobil značné škody. Hrubým odhadem vyčíslila pojišťovna škody v ovocnářství a vinařství na 500 milionů eur.

O poškození mrazem přicházejí zprávy také ze zahraničí. Rakouská média informují o škodách po celé zemi, od oblasti Weinviertel až po jižní Štýrsko. Na mnoha místech však mohli pěstitelé škody omezit použitím mrazových svíček, ale jejich účinné použití stojí přibližně 6 000 €/ha. Francie hlásí škody způsobené mrazem ve všech pěstitelských oblastech. Obzvláště postižená je Jura, zatímco Burgundsko zřejmě zatím vyvázlo lehce. Letos utrpěla obrovské škody i Provence, kterou jinak mrazy sužují jen zřídka. V Itálii řádily mrazy zejména v Trentinu a Jižním Tyrolsku, ale také v Piemontu a dokonce i ve střední Itálii. Přesný rozsah škod však zatím není jasný.

WEINWIRTSCHAFT/25. 4. 2024/JS

Škody způsobené jarním mrazem v Dolním Rakousku a Štýrsku

Během několika posledních nocí klesly teploty na mnoha vinicích pod hranici mrazu. Letorosty, které byly na mnoha místech již značně pokročilé, pomrzly. Rozsah škod zatím nelze předvídat a situace ještě není u konce. Ve Štýrsku klesly v noci na pondělí 22. 4. v oblasti Fürstenfeldu teploty až na -4 °C. Již v předchozích nocích však došlo k mírným škodám způsobeným větrnou námrazou. Postiženy byly zejména rané odrůdy jako Muskateller, Blauer Wildbacher, Chardonnay a Zweigeltrebe. Nejvíce byly zasaženy klasické údolní polohy, ale i prvotřídní viniční polohy vykazovaly různý stupeň poškození.

Ve vinařských oblastech podél Dunaje a v sousedních oblastech zasáhl mráz vinice především v noci ze soboty na neděli 21. 4. Škody různého stupně byly zaznamenány téměř ve všech dolnorakouských vinařských oblastech, přičemž obzvláště postižené byly oblasti v okresech Krems a Tulln. Vzhledem k tomu, že mráz přišel v podobě studených vzdušných proudů, byly postiženy i lokality, které obvykle nepatří mezi klasické mrazové lokality. Ani zde zatím nelze odhadnout rozsah škod, který se v závislosti na oblasti pohybuje od jednotlivých zmrzlých listů až po zcela poškozené vinice (většinou v pásech). V některých oblastech připravili vinaři v noci na pondělí i protimrazová opatření, teploty však neklesly pod 0 stupňů. V Burgenlandu byla situace klidnější. V jižních oblastech bylo v ojedinělých případech pozorováno poškození listů mrazem. Nebyly hlášeny žádné větší škody. Sever byl zatím zcela ušetřen.

DER WINZER/22. 4. 2024/JS

Rakousko: Po mrazech sních

Na jihozápad Štýrska se v noci na úterý 23. 4. vrátila zima. V okresech Leibnitz a Deutschlandsberg způsobilo sněžení až do výšky 300 metrů nad mořem popadané stromy a výpadky elektřiny. Třesou se i vinaři, zejména vinice v okolí Leutschachu, Eibiswaldu a Wiesu, kde během noci napadlo přes 10 cm sněhu. Výrazněji byly postiženy i výše položené lokality, jako je Kitzack. Vinaři doufají, že réva je již na zimu připravena, protože zima je již dlouho. Rostliny, které jsou

již značně pokročilé, by se však mohly pod tíhou sněhu zlomit. Někteří vinaři se již v noci mobilizovali, aby révu z těžkého břemene uvolnili a zabránili jejímu zlomení. Poškození mrazem se neočekává, protože teploty neklesly pod hranici mrazu. V noci z neděle na pondělí 22. 4. však byly na některých vinicích hlášeny škody způsobené mrazem, v některých případech i devastující. Současný nástup zimy některým připomíná rok 2016, kdy mrazy a sníh koncem dubna zasáhly i štýrské vinařské oblasti. Noci s mrazy, až 20 cm sněhu, následně tání a závěrečná noc mrazů s bezsněhovou, ale mokrou révou tehdy zničily čtyři pětiny potenciální úrody.

V dolnorakouských vinařských oblastech v úterý padal sníh také, rovněž při teplotách těsně nad nulou stupňů. V okrese Krems bylo ráno bílo, ale v poledne již většina sněhu roztála. Sněhové vločky se dopoledne mísily s deštěm také v oblasti Vídně. Zde se však neočekávají žádné škody. Také v Dolním Rakousku přinesl uplynulý víkend místy velké škody způsobené mrazem.

DER WINZER/23. 4. 2024/JS

Projekt na podporu pěstování PIWI odrůd

Mezinárodní projekt spolupráce koordinovaný Institutem Julia Kühna (JKI) se s ohledem na klimatické změny zaměřuje na podporu pěstování odrůd révy vinné odolnějších vůči houbovým chorobám (PIWI). Šlechtění révy vinné v JKI se zaměřuje mimo jiné i na plíseň šedou. Díky PIWI odrůdám lze ušetřit až 80 % přípravků na ochranu rostlin používaných ve vinohradnictví. Odrůdy révy vinné odolnější vůči houbovým chorobám (PIWI) umožňují zvýšit podíl ekologicky obhospodařovaných ploch ve vinohradnictví. Jedním z cílů mezinárodního výzkumného projektu Interreg WiVitis je zvýšit pěstování a oblibu PIWI odrůd ve vinohradnictví. Projekt EU koordinuje Institut pro šlechtění révy vinné JKI Geilweilerhof v Siebeldingenu. Podílí se na něm pět dalších partnerských vědeckých institucí z Německa, Francie a Švýcarska a čtyři praktické farmy v oblasti Horního Porýní. Přeshraniční vědecká spolupráce má posílit blízkost vinařské praxe a podpořit tak udržitelnou restrukturalizaci vinařství. Za tímto účelem se plánují různé formáty předávání znalostí a veřejné akce.

V rámci projektu bude po dobu několika let hodnocen materiál PIWI odrůd a šlechtitelský materiál s ohledem na různé vlastnosti hroznů. To umožní další vývoj prognostických modelů pro zdravotní stav hroznů, usnadní vinařům výběr odrůd a zvýší tak zavádění nových odrůd do praxe. Komplexním vyhodnocením odrůd a šlechtitelských linií PIWI z předběžných a hlavních testů, které již mají několikanásobnou odolnost vůči různým houbovým chorobám, lze v budoucnu lépe posoudit odolnost hroznů vůči extrémům počasí i napadení plísní révy a plísní šedou. Aby bylo možné posoudit vliv zvýšení teploty v souvislosti se změnou klimatu na náchylnost révy k houbovým chorobám, bude jako příklad provedeno řízené zvýšení teploty na révě v květináčích.

Vyvíjejí se molekulární markery jako důležitý stavební prvek pro šlechtění révy vinné, aby bylo možné identifikovat šlechtitelský materiál s vysokou odolností vůči botrytidě v rané fázi. Kromě známých fyzikálních bariér, jako jsou volné bobule, již výzkumníci v rámci sítě identifikovali další rozhodující faktory proti poškození způsobenému plísní šedou *Botrytis cinerea*: „Klíčovou roli zde hraje voskový povlak na povrchu slupky bobulí, kutikula,“ vysvětluje koordinátorka projektu Dr. Katja Herzog. Tyto a další vlastnosti jsou podrobně analyzovány na různých PIWI odrůdách v různých zemích pomocí senzorických, analytických a mikroskopických metod a následně porovnávány s tradičními odrůdami a nejnovějším šlechtitelským materiálem. Cílem je vytvořit validní výzkumné soubory dat pro region Horního Porýní a podpořit pěstování PIWI napříč hranicemi. Projekt probíhá od 1. května 2023 do 30. dubna 2026 za financování EU ve výši cca 2 mil. € (Interreg Oberrhein) pod koordinací JKI Geilweilerhof a za spolupráce s WBI Freiburg, DLR Rheinpfalz, INRAE Colmar, FiBL Switzerland a NI Lab der Schweiz.

REBE UND WEIN/JKI/20. 3. 2024/JS

Používání glyfosátu je v Německu opět regulováno

Spolkový kabinet schválil na návrh spolkového ministra zemědělství novou vyhlášku o používání přípravků na ochranu rostlin. Pátou novelou vyhlášky o používání přípravků na ochranu rostlin z roku 2021 bylo používání glyfosá-

tu od 1. ledna 2024 obecně zakázáno, a proto byla zrušena i do té doby platná omezení používání. Komise EU však v prosinci 2023 povolila používání glyfosátu na dalších deset let. Aby nedošlo ke konfliktu s právem EU, vydala německá vláda 12. prosince 2023 mimořádné nařízení, kterým pozastavila všeobecný zákaz glyfosátu a zrušení omezení používání. Protože však mimořádné nařízení podle zákona o ochraně rostlin platí pouze šest měsíců, musela být vyhláška o používání přípravků na ochranu rostlin přizpůsobena právu EU. Upravená vyhláška ještě vyžaduje schválení Spolkovou radou. K tomu by mělo dojít nejpozději na jejím zasedání 17. května, aby novelizovaná vyhláška mohla včas vstoupit v platnost.

Glyfosát bude například zakázán v ochranných pásmech vodních a léčivých pramenů a v domovních zahradách. V zemědělství na orné půdě zůstane zakázáno také ošetřování před setím, na strništi a po sklizni, stejně jako plošné používání na travních porostech. „Moderní ochrana plodin používá glyfosát pouze jako poslední možnost,“ cituje se v tiskové zprávě spolkový ministr Cem Özdemir a dodává, že k zajištění dobré úrody „není třeba ideologického lpění na zastaralé účinné látky“. Chce podpořit zemědělské podniky v udržování zdraví jejich rostlin udržitelným způsobem a bez závislosti na určitých přípravcích a odkazuje na „program ochrany rostlin budoucnosti“, jehož cílem je snížit používání přípravků na ochranu rostlin o 50 %.

DDW/24. 4. 2024/JS

Ohrožuje vinařství sršeň asijská?

V Rakousku (i v ČR) byl zaznamenán nový invazní druh: sršeň asijská (*Vespa velutina*). Kromě toho, že včelaři hlásí škody na včelstvech, by se tento hmyz mohl stát problémem i pro vinařství a ovocnářství. Sršeň, která pochází ze střední a východní Asie, byla v roce 2004 zavlčena do Francie a odtud se rozšířila do Evropy. První nález v Rakousku byl potvrzen 9. dubna 2024 (v ČR 5. 10. 2023). Kromě larev hmyzu patří mezi zdroje jeho potravy také ovoce. V oblastech, kde se sršeň již stihla rozšířit ve větší míře, byly hlášeny škody způsobené žírem na hroznech, jablkách, hruškách a broskvích. Za nepříznivých povětrnostních podmínek pak poško-

zení slupky plodů vytváří vstupní místa pro šedou hnilobu a další sekundární houbové infekce.

DER WINZER/18. 4. 2024/JS

Vinaři hodnotí biovína senzorycký hůře než konzumenti

Španělská studie zjistila, že vinaři často dokáží senzorycky rozlišit biovína od konvenčních vín. Hodnotí přírodní vína jako kvalitativně horší než vína vyrobená konvenčním způsobem. Testující vinaři našli ve čtvrtině z 12 testovaných přírodních červených vín chyby v chuti, které ovlivnily jejich hodnocení kvality. Autoři studie ze Španělska a Francie charakterizovali biovíno ve svém výzkumu jako víno, které bylo ekologicky nebo biodynamicky vyrobeno bez enologických přísad a s minimálními zásahy. Celkem bylo porovnáno 24 červených vín, z toho polovina konvenčních a polovina přírodních vín. Byla porovnána vína stejné odrůdy, vinařské oblasti a způsobu zrání. Celkem 35 španělských a francouzských vinařů různých věkových kategorií s minimálně pětiletou pracovní zkušeností ochutnalo vína. Měli za úkol nejprve zjistit, zda je rozdíl mezi přírodními a konvenčními vín, a pak tato vína zařadit do kvalitativních kategorií.

Ochutnávající vinaři byli schopni v některých případech jasně rozlišit mezi biovíny a konvenčními víny a zařadili biovína do nižších kvalitativních tříd než jejich konvenční protějšky. U 45 % testovaných biovín byly senzorycky rozpoznatelné chyby v chuti, převážně způsobené nedostatkem oxidu siřičitého. Tato vína byla hodnocena jako nižší kvality než jejich konvenční protějšky. Nicméně 55 % biovín bez chyb byla vnímána jako kvalitativně srovnatelná s odpovídajícími konvenčními víny. Pozoruhodné bylo také to, že francouzští vinaři hodnotili biovína lépe než španělské vinaři, bez ohledu na původ vín. Autoři studie to přičítali vyšší znalosti biovín u francouzských vinařů. Kromě senzoryckých testů byla vína také chemicky analyzována. Ukázalo se, a to není překvapivé, že biovína vykazovala vyšší hodnoty těkavých a celkových kyselin, vyšší zákal a nižší hodnoty oxidu siřičitého. Autoři studie netrpělivě očekávají následnou studii se spotřebiteli, protože senzorycké zkušenosti odborníků se mohou silně lišit od zkušeností spotřebitelů.

DER WINZER/11. 3. 2024/JS

Šetrný řez s podporou umělé inteligence přijde brzy do praxe

S pomocí programu s umělou inteligencí by mohli i neškolení lidé brzy řezat révu metodou šetrného řezu. Pomocí aplikace v mobilním telefonu, tabletu nebo brýlích pro virtuální realitu (VR) se snímky révy nahrají na server, který analyzuje její strukturu, pomocí umělé inteligence označí správné řezy a zobrazí je na displeji uživatele. Prototypy tohoto systému se v současné době testují. Pomocí programu pro rozpoznávání obrazu vyvinutého v rámci projektu „Řez s umělou inteligencí“ mohou i nezkušení pracovníci rychle provádět šetrný řez, který by jinak vyžadoval několik kurzů a další školení, vysvětlil Matthias Porten z Centra služeb pro venkov z DLR Mosel. V budoucnu by mohl být dokonce plně automatizován. To je v době nedostatku kvalifikovaných pracovníků a pracovních sil nezbytné.

Systém však v současné době vyžaduje příliš mnoho výpočetního času, než se natočená réva zobrazí jako barevný 3D model se správným označením řezu. Základní princip šetrného řezu se však lze naučit rychle a návrhy lze podávat pouze v „obtížných“ případech. V DLR Rheinhessen-Nahe-Hunsrück byla tato metoda již zařazena do výukového programu pro budoucí vinaře. Ministerstvo zemědělství a vinařství spolkové země Porýní-Falc financovalo projekt částkou téměř 1,2 milionu eur z Evropského inovačního partnerství. Systém má být dále vyvíjen také pro řez ovocných stromů.

MAGAZIN.WEIN.PLUS/5. 4. 2024/JS

Aldi UK se zaměřuje na alternativy lahví

Aldi UK se zaměřuje na alternativní obaly na víno. Diskontní prodejce uvedl 18. března 2024 na trh dvě vína v „papírové lahvi“ Frugalpac. Krátce poté společnost Harpers oznámila uvedení vín vlastní značky v plochých PET lahvích od společnosti Packamama v Aldi UK. Oba formáty obalů jsou považovány za udržitelnější alternativu ke sklu díky své výrazně nižší hmotnosti, přičemž ploché PET lahve nabízejí také logistické výhody – na paletu se vejde téměř o třetinu více lahví. Dvěma víny v papírové lahvi jsou jihoafrické Shiraz a Sauvignon blanc s doporučenou cenou 7,99 GBP ▶

(9,35 EUR) za každé z nich o objemu 0,75 litru. Ploché PET lahve obsahují Shiraz a Chardonnay od australské vlastní značky „Chapter & Verse“ (6,14 €/láhev) a „Chassaux et Fils Méditerranée Rosé“ (8,18 €/láhev).

WEINWIRTSCHAFT/20. 3. 2024/JS

Vývoz vína po moři na plachetnicích

Uskutečnila se první transatlantická přeprava vína na plachetnici Grain de Sail, která sníží emise CO₂ z lahví burgundského vína, šampaňského a dalších. Tato ekologicky odpovědná přeprava má také za cíl snížit hlukovou zátěž a kolize s živými tvory, aby se zachovala moře a oceány. Nákladní loď Grain de Sail se vydala na svou první obchodní cestu do Spojených států, má namířeno do přístavu New York, kam by měla dorazit za 24 dní. Cesta vína bude z 99 % probíhat po moři, což sníží emise CO₂ přibližně o 95 % ve srovnání s běžnou nákladní dopravou, uvádí v tiskové zprávě burgundský vinařský dům Albert Bichot. Nákladní loď může s regulací teploty přepravit 50 tun zboží. Loď Grain de Sail je jedinou lodí svého druhu na světě, která je postavena výhradně z hliníku, díky čemuž je lehká, pevná a recyklovatelná a její plocha plachet po větru je 520 m², což jí umožňuje plout dobře proti větru a dosáhnout běžné rychlosti 8 uzlů. V současné době se rozbíhají další projekty přepravy vín a lihovin pomocí plachetnic.

VITISPHÉRE/ALEXANDRE ABELLAN/22. 3. 2024/JS

Jak chutnalo starověké římské víno?

Nová studie odhalila problematiku starověkého vinařství a jeho překvapivou podobnost s moderním vinařstvím. Keramické nádoby na skladování vína, nazývané dolia, které byly objeveny mimo Pompeje byly používány k výrobě, skladování a zrání vína a byly zachovány sopečným popelem. Bylo by nám tehdejší víno dnes přijatelné? Nový výzkum v oblasti vinařství starověkého Říma

zjistil, že nejenže bylo římské vinařství mnohem pokročilejší, než se dřívější studie domnívaly, ale také že římské víno mělo složitě chutě a barvy, s mnoha podobnostmi s moderním vínem, ale i s několika výraznými rozdíly. Starověcí římscí vinaři používali známé postupy jako řízená macerace a oxidace k vytváření vín s různými barvami, chutěmi a vůněmi, které byly mnohem sofistikovanější, než naznačovaly předchozí studie. Vedoucí výzkumník Dr. Dimitri Van Limbergen, archeolog a specialista na starověkou vinařskou kulturu na univerzitě v Gentu, vysvětluje, že na základě jeho zjištění byla římská vína nejpodobnější dnešním pétillant naturel (zkráceně pét-nat), oranžovým vínům a červeným Saperavi z Gruzie, kde se k fermentaci a zrání stále používají kvevri. Kvevri jsou podobné starověkým římským doliám, které byly zkoumány ve studii. Tyto velké hliněné nádoby (dolia) byly nalezeny v Ostii Antice, hlavním starověkém přístavu na řece u Říma.

Výroba vína v kvevri a dolia je zároveň extrémně jednoduchá a důmyslný způsob výroby vína. Abychom pochopili senzorický profil římských vín, musíme se podívat na vína fermentovaná v podobných nádobách a podobnými technikami. Barvy vín například nebyly rozděleny mezi bílé a červené, jak se dnes děje. Římská vína patřila do širokého spektra barev od bílé, žluté, jantarové, hnědé až po červenou a černou. Pro svůj výzkum pečlivě analyzoval Van Limbergen a jeho tým dolia, která byla objevena při různých archeologických vykopávkách římských vil v hustě obydlených částech impéria, jako byl samotný Řím, stejně jako Ravenna a Pompeje. Každé z těchto míst mělo spoustu sklepů se složitě navržených skladovacími prostory používaných Římany k udržování vína, v prostředí s řízenou teplotou, tak jak to dělají vinaři po celém světě dodnes. Mnoho domácností si mohlo dovolit dolium, a výroba vína byla pravděpodobně součástí každodenního života mnoha rodin.

Starověcí římscí vinaři používali mnoho technik podobných těm dnešním, věděli, jak změna teploty a úrovně oxidace ovlivní chuťový profil každého vína. Studie například popisuje, že archeologové

zjistili, že mnoho dolia bylo pokryto různým množstvím látek, jako je dehet, aby se kontroloval příjem kyslíku póry keramiky. To je redukční postup, který se dodnes praktikuje prostřednictvím nerezových nádob. Kontrola vystavení kyslíku během procesu kvašení a zrání by umožnila římským vínům projít jablečno-mléčnou fermentací, která je klíčovým aspektem chuťových profilů některých dnes velmi oblíbených vín. Dalším příkladem starých vinařských praktik je používání povrchových kvasinek, jako je například flor používaný k výrobě sherry. Tyto povrchové kvasinky produkují několik chemických sloučenin, včetně acetaldehydu a acetoinu, ale především sotolon, který je zodpovědný za mírně kořeněnou chuť vín z podkožky a dodává vůni opečeného chleba, jablek, pražených vlašských ořechů a kari.

WINESPECTATOR.COM/OLIVIA NOLANOVÁ/1. 3. 2024/JS

Vinice na střeše letiště ve Florencii

První věc, kterou uvidí 6 milionů cestujících ročně z okna letadla, až budou přistávat na novém terminálu florentského letiště Amerigo Vespucci v srdci Toskánska, bude vinice. To je nápad newyorského architekta Rafaela Viñolyho, který má projekt na starosti. Na šikmém střeše budoucího terminálu, který bude se zbytkem stávajícího letiště spojen metrem, bude vysázeno 38 řádků révy vinné o rozloze 7,7 hektaru. Mezi řádky budou instalovány světlíky o výšce 1,2 metru, které zaplaví interiér budovy světlem. Vinice bude vidět z oblohy i z vrcholu katedrály Santa Maria del Fiore. „Ozelenění střechy není jen projevem našeho závazku k udržitelnému rozvoji. Réva také představuje tradice, historii a ducha inovací, které stály u zrodu moderní Itálie,“ vysvětlil architekt při odhalení svých plánů. O vinici se bude starat místní vinař. Bude zavlažována a hrozny budou vinifikovány ve sklepech vybudovaném pod střechou. První výsadba se očekává v roce 2035, na závěr projektu.

VITISPHÉRE/MARION BAZIREAUOVÁ/6. 3. 2024/JS

Zahraníční trhy s vínem

Mezinárodní obchod EU

Evropská komise publikovala dne 05/04/2024 zprávu o vývoji zemědělsko-potravinářského obchodu v roce 2023. Obchodní bilance byla v roce 2023 rekordně vysoká. Vývoz dosáhl v roce 2023 hodnoty 228,6 miliardy EUR a dovoz 158,6 miliardy EUR, což znamená celkový přebytek 22 %. Hlavní podíl na zemědělsko-potravinářském vývozu EU mají obilí, mléčné výrobky a víno, naopak nejvíce se do EU dováží olejniny, ovoce, ořechy, káva, čaj, kakao a koření. Unie nejvíce vyváží do Velké Británie (22 %), dále do USA a Číny. Nejvyšší dovoz zemědělsko-potravinářských produktů do EU je z Brazílie (11 %), z Velké Británie (10 %) a z Ukrajiny (7 %).

FOODNET.CZ, 9. 4. 2024

Tržní situace v zemědělství: Odhad COPA/COGECA za únor – březen 2024

Pokud jde o plodiny na orné půdě, špatné povětrnostní podmínky (déšť a záplavy) pokračují a očekává se, že budou mít dopad na sklizeň v roce 2024 v podobě nízké produkce. Odvětví se ocitlo v obtížné situaci kvůli nízké produkci a vysokým výrobním nákladům při klesajících cenách komodit v důsledku ukrajinského dovozu do EU a ruského dumpingu na světovém trhu. V odvětví olivového oleje má pokles produkce v posledních letech v důsledku sucha stále větší strukturální dopad, zvyšuje se dovoz ze třetích zemí a spotřebitelé přecházejí na jiné rostlinné oleje.

Víno

Trh s vínem v EU čelí situaci, kterou lze nyní jasně označit za „strukturální krizi“ v tomto odvětví. Trendy spotřeby již několik desetiletí klesají a prognózy předpovídají roční pokles spotřeby vína v EU o 1 % ročně až do roku 2035

(v roce 2000 se EU podílela na celosvětové spotřebě vína téměř 60 %, dnes je to 40 %). Vývoz vína z EU v roce 2023 klesl v porovnání s předchozím rokem objemově i hodnotově. Produkce v EU pro rok 2023/24 se odhaduje na 150 milionů hektolitřů, což představuje pokles o 7 % oproti předchozímu roku.

Ekologické zemědělství:

Rozdíl mezi průměrnou cenou ekologického a konvenčního mléka v EU se v lednu 2024 oproti prosinci 2023 mírně snížil a činil 6,9 EUR/kg. V lednu 2024 činila cena biomléka 53,6 €/kg, zatímco cena konvenčního mléka 46,7 €/kg. Obecně lze říci, že v některých členských státech stále dochází k poklesu spotřebitelské poptávky. Například ve Francii klesl podíl bioproduktů v jídelníčku lidí z 6,4 % v roce 2022 na 6 %. V důsledku toho se vysoký podíl ekologických produktů nadále prodával jako konvenční výrobky.

COPA-COGECA/11. 4. 2024/JS

Spotřeba a prodej francouzského vína nadále klesají

Ve druhém pololetí loňského roku poklesl vývoz vín s chráněným původem z Francie o 7 % v objemu a o 5 % v hodnotě. U šampaňského byl zaznamenán pokles objemu o 17 %. Podle nedávné analýzy trhu, kterou provedlo francouzské ministerstvo zemědělství, se vývoz vín bez označení původu snížil dokonce o 16 % v objemu a o 11 % v hodnotě. Údaje se týkají období od srpna do prosince 2023. Stejně jako v roce 2022, i v roce 2023 klesl prodej vína ve francouzském maloobchodě o 4 % oproti předchozímu roku. Červená vína byla s poklesem o 9 % postižena více než bílá a růžová vína. Snížení poptávky vedlo k poklesu cen výrobců v průměru o 9 % v porovnání s posledními pěti lety. Pouze u šampaňského se podařilo zvýšit ceny výrobců o 10 %.

Podle ministerstva je hlavním důvodem poklesu prodeje inflace. V zemi se také projevuje dlouhodobý trend: Francouzi pijí méně vína. Místo toho dávají přednost jiným alkoholickým nápojům, například pivu. Analýza ministerstva to přičítá změně životního stylu, který se vyznačuje větším počtem domácností s jedním členem a menším počtem jídel ve velkých skupinách. Kromě toho se kultura pití vína v rodinách přestává předávat dalším generacím.

DER WINZER/2. 4. 2024/JS

Cena za vína z Bordeaux

Stanovení minimální ceny vína ve Francii není jednoduché. Obchodník vínem Allan Sichel uvádí, že „dnes není možné stanovit minimální cenu“, ale že je třeba provést „průzkumné práce na tom, co lze udělat a jaké změny zákona jsou nutné, aby se určil způsob výpočtu ceny, který bude uznáván jako přijatelný ukazatel celým odvětvím.“ Bernard Farges bude jako předseda CNIV přijat ministrem zemědělství Agnès Pannier-Runacherovou ve středu 10. dubna, aby s delegací z Bordeaux a údolí Rhône (které v minulosti používaly minimální ceny a chtěly by je obnovit) projednal otázky zákona Egalim. Konkrétním cílem v Bordeaux je zavést zákonem podložený systém, který umožní vinařům zajistit si dostatečný příjem.

Étienne Guyot, prefekt regionu Nouvelle-Aquitaine, který dohlížel na jednání u kulatého stolu a věří, že „je třeba kout železo, dokud je žhavé“, požádal všechny účastníky, aby vytvořili pracovní skupinu ve vyváženém složení, která by se zabývala vznesenými body: otázkou sektorových smluv, styčných výborů, ukazatelů atd. a přišla s návrhy, které by mohla předat vládě v rámci přípravy nového zákona Egalim. Vzhledem k tomu, že se pracuje na základě pevných cen, je třeba změnit text tak, aby se zvýšila vazba mezi ukazateli ceny (nebo nákladů) a cenou sku- ▶

tečně zaplacenou vinaři. V současné době není tato vazba konzistentní. Je třeba ji posílit, pokud se má dosáhnout politického slibu Egalim: spravedlivé odměny pro zemědělce. V současné době se to nedaří, aby se toho dosáhlo, musí se předložit legislativní návrhy. Parlamentní atmosféra je příznivá. Zároveň je však nutné, aby mezioborové organizace měly možnost hovořit o cenách, aby neskončily před soudem a francouzským úřadem pro hospodářskou soutěž. Díky diverzifikaci (na CHZO a Crémant), snížení dostupných zásob (destilací, klučením a velmi nízkou sklizní v roce 2023) není důvod, proč by ceny neměly začít okamžitě růst.

VITISPHÈRE/ALEXANDRE ABELLAN/9. 4. 2024/JS

Bordeaux za 1,66 eura rozzuřilo výrobce

Ceny 1,99 eur/láhev v Aldi, 1,89 eur/láhev v Lidlu a Leclercu, 1,66 eur/láhev v Carrefouru – všechno jsou to maloobchodní ceny včetně daně. Jak informují různá francouzská i zahraniční média, takto nízké ceny u generických vín z Bordeaux v současné době rozčilují výrobce vína na jihozápadě Francie. Tento problém se nyní objevuje i v německém denním tisku: Bordeaux je pro mnohé stále ještě ztělesnění francouzského prémiového vína.

Odborové organizace a Collectif Viti 33 odsuzují podnákladové ceny. Ty nezohledňují ekonomické, sociální a ekologické výsledky vinařských podniků, uvádí francouzský portál Viti. Láhev Bordeaux za méně než 3 eura neumožňuje zaplatit práci výrobcí, tvrdí. Vyzývají k tomu, aby byli výrobci odměňováni podle výrobních nákladů, což by nevyhnutelně vedlo k vyšším cenám. Právě to má zajistit stávající zákon Egalim. Stanovuje automatickou úpravu cen při zvýšení nákladů na zemědělské komodity. Teprve nedávno se poprvé stalo, že jeden vinař získal s odvoláním na tento zákon odškodnění od dvou obchodníků s vínem. Oblast Bordeaux je obzvláště silně zasažena celosvětovým poklesem prodeje a spotřeby. Proti nadprodukcí již byly poskytnuty státní a evropské dotace, aby se vyklučilo přibližně 10 % vinic v regionu. Ceny obecných červených vín z Bordeaux klesají, i když průměrná cena ještě nedosáhla spodní hranice krizové vyrovnávací platby za destilaci ve výši 75 centů za litr.

Také v Německu reagují někteří maloobchodníci na pokles prodeje vína výrazně nižšími cenami. Ceny jako 1,99 eur/láhev za cuvée Pinot gris-Rivaner vlastní značky Edeka Wein-Genuss – v současné době opět za tuto cenu k dostání mimo jiné v Konsum Leipzig – vyvolávají smíšené reakce i u německých vinařů.

WEINWIRTSCHAFT/4. 4. 2024/JS

Francie: Zlevněná vína v supermarketech dostávají na frak, jejich prodej klesl

Ačkoli supermarketů rády tvrdí, že vína prodávaná za velmi nízké ceny jsou nutná k prodeji objemu a udržení pohybu v regálech, čísla to vyvracejí. Společnost Nielsen poukazuje na větší prodej lahví vína s vyšší průměrnou hodnotou v nákupních košících, než tomu bylo v loňském roce, ale největší oblíbenost stále těší privátní značky (40 % objemu tichého vína). Obchodní operace poznamenané akcemi, které přivedly do varu vinaře z Bordeaux, kteří je považovali za ničení svých příjmů (láhev červeného klesla na 1,89 € v Lidlu a 1,66 € v Carrefouru), zástupci maloobchodu na nedávném setkání s představiteli vinařů z Gironde (v pondělí 8. dubna) prezentovali jako nezbytné akce. Skutečné údaje z panelů jsou však v rozporu s tímto předpokladem a měly by maloobchodníky přimět k aktualizaci jejich softwaru. Analytici společnosti Nielsen pro uvedli, že se prodalo více 0,75 l lahví národních značek za 5 až 10 EUR a méně lahví za cenu pod 5 EUR.

Od 26. února do 24. března 2024 klesl prodej tichých vín v ceně nižší než 3 EUR (bez DPH) za jeden rok o 20 % (což představuje 4 % tržního podílu za období 2024), zatímco prodej lahví v ceně od 3 do 5 EUR klesl o 14 % (což představuje 24 % tržního podílu), prodej vín v ceně od 5 do 10 eur vzrostl o +5 % (59% podíl na trhu, +3 body), prodej lahví v ceně od 10 do 20 eur vzrostl o 17 % (na 12 % objemu) a prodej vín nad 20 eur vzrostl o 21 % (na 1 % objemu). Mezi inflací a změnami ve vzorcích spotřeby zůstává důraz na posun na vyšší úroveň a snížení objemů. Společnost Nielsen dále upozorňuje, že prodej bílých a růžových vín se letos poprvé vrátí k růstu (v objemovém vyjádření), zatímco prodej červených vín stále klesá.

VITISPHÈRE/ALEXANDRE ABELLAN/12. 4. 2024/JS

„Cantina Italia“ – pokles zásob vína: -5,1 % oproti únoru 2024 a -11,3 % proti březnu 2023

Zásoby vína v italských vinných sklepech nadále klesají, i když ne závratnou rychlostí. Podle údajů z posledního vydání časopisu „Cantina Italia“, který vydává ICQRF, Ústřední inspektorát pro kvalitu a potírání podvodů ministerstva zemědělství, a který přichází těsně před Vinitaly (14.-17. dubna), je k 31. březnu 2024 na skladě 53,2 milionu hektolitřů, což je -5,1 % ve srovnání s posledním průzkumem z 29. února a -11,3 % za dvanáct měsíců. Číslo je však třeba číst „mezi řádky“, protože pokud jsou klesající zásoby pro podniky něčím pozitivním, zdá se, že výsledek je více ovlivněn špatnou úrodou v roce 2023, charakterizovanou známými problémy, než trhem, který se vrátil k rozkvětu. K 31. březnu bylo v italských vinařských závodech 53,2 mil. hl vína, 4,5 mil. hl moštu a 93 tis. hl mladého vína ve fázi kvašení.

Celkem 59,3 % vína se nachází v severních regionech (31,5 mil. hl), především v Benátsku (téměř 14 mil. hl), v regionu Emilia Romagna, který je s něco málo přes 6 mil. hl druhým regionem z hlediska zásob ve sklepech. Z 53,2 milionu hektolitřů vína, které přicházejí v úvahu, připadá 29,4 mil. hl na zásoby s CHZO (55,3 %, přičemž 48,5 % připadá na bílá a červená vína), 13,8 mil. hl na vína s CHZO, především červená, 17,5 % na ostatní vína, zatímco na odrudová vína připadá pouze 1,2 %.

Mezi víny s CHOP a CHZO, která jsou v držení k 31. březnu 2024, má největší zásoby DOC Prosecco s 5,7 mil. hl (13,3 %), následuje IGP Puglia s 2,2 mil. hl (5,2 %), IGP Salento s 1,6 mil. hl (3,7 %), IGP Toscana a DOC Sicilia s 1,5 mil. hl (3,5 %). Dvacet nejvýznamnějších označení (z 529 CHOP a CHZO) tvoří 62 % vína, které se dnes nachází ve vinných sklepech.

WINENEWS.IT/11. 4. 2024/JS

Barolo, Bolgheri a Amarone della Valpolicella: nejlépe hodnocená italská nebalená vína

Tři ikonické apelace Piemontu, Toskánska a Benátska s maximálními hodnotami kolem 1 200 eur za hektolitr. Nejnovější ročníky Barola překračují maximální hodnoty při prodeji ze skle- ▶

pa 1 200 eur za hektolitr, ty z Bolgheri se jich dotýkají, Amarone della Valpolicella dosahuje 1 150 eur za 100 litrů. Tak alespoň vypadá stav velkoobchodních cen velkých italských vín podle nejaktuálnějších průzkumů různých obchodních komor v Itálii, které WineNews analyzoval v předvečer Vinitaly 2024 (14.–17. dubna). Tedy ve fázi trhu, v níž se mísí různé prvky, především nízká sklizeň hroznů v roce 2023, což zřejmě ovlivňuje ročníková vína, a ne ta, která musí podle předpisů strávit několik let ve sklepech. Cenové nabídky, které se chápou jako ceny ze sklepa a bez DPH a které se ve fázi reálného vyjednávání mohou také značně lišit v závislosti na kvalitě dané šarže, ale také na potřebách těch, kteří nakupují, a těch, kteří prodávají.

V každém případě je nejcennějším italským vínem „jeho veličenstvo“ Barolo. Podle obchodní komory v Cuneu, s údaji aktualizovanými k 4. dubnu 2024, se Barolo 2020 bude ve skutečnosti pohybovat mezi 889 a 1212 eury za hektolitr a 2019 mezi 911 a 990 eury, zatímco Barbaresco se bude v ročnicích 2020 a 2021 kótovat mezi 700 a 722 eury za hektolitr. Dobré kotace měla i Barbera d'Alba, a to pro ročník 2022 mezi 228 a 288 eury za hektolitr a pro ročník 2023 mezi 297 a 320 eury za hektolitr. Podle Obchodní komory Asti a Alessandrie se naopak s údaji aktualizovanými k 21. březnu 2024 bublinky Alta Langa pohybují mezi 300 a 400 eury za hektolitr, Barbera d'Asti DOCG mezi 120 a 190 eury, Barbera d'Asti Superiore mezi 220 a 280 eury za hektolitr, Gavi 2023 mezi 270 a 300 eury za hektolitr, zatímco Moscato d'Asti mezi 175 a 185. Sestoupíme-li naopak do Toskánska, nejcennějším označením současnosti se stalo Bolgheri: průměrné ceny mezi 14. únorem a 13. březnem 2024 osciluje Bolgheri DOC mezi 1 000 a 1 100 eury za hektolitr, Bolgheri Superiore mezi 1 100 a 1 200 €.

Od 3. dubna 2024 Brunello di Montalcino udržuje významné ceny, od 850 do 1000 eur za hektolitr pro ročník 2019, a mezi 850 a 950 € pro ročník 2020. Kótování Rosso di Montalcino se udržuje: ročník 2022 se uvádí mezi 350 a 450 eury za hektolitr, ročník 2023 mezi 400 a 500 eury. Chianti Classico z posledních pěti ročníků se pohybuje mezi minimem 310 eur pro ročník 2019 a maximem 380 eur pro ročník 2023, zatímco Nobile di Montepulciano se kótuje mezi 340 a 390 eur pro ročníky 2019, 2020 a 2021. Naproti tomu Chianti zažívá rozmezí

mezi minimem 125 eur pro ročník 2022 a maximem 180 eur pro poslední 4 ročníky. Naproti tomu v Benátsku se podle seznamů Obchodní komory ve Veroně, aktualizovaných k 8. dubnu 2024, Amarone a Recioto della Valpolicella 2021 pohybují v rozmezí 1 050 až 1 100 eur. Stouply také kotace pro Luganu 2023, a to mezi 500 a 550 eury za hektolitr, zatímco Soave Classico 2023 zůstalo stabilní mezi 100 a 120 eury za hektolitr. Na frontě Prosecca naopak určuje hodnoty Obchodní komora Treviso, jejíž ceník byl aktualizován k 9. dubnu 2024. Cartizze je samozřejmě stále nejtrvalejším typem, a to mezi 700 a 750 eury za hektolitr, následuje typ „Rive“ Conegliano Valdobbiadene Prosecco DOCG, a to mezi 275 a 285 eury za hektolitr, přičemž „základ“ DOCG se pohybuje mezi 265 a 280 eury za hektolitr. U „velkého“ Prosecca DOC se ceny pohybují od 190 do 205 eur za hektolitr. Pinot Grigio Delle Venezie, další těžká denominace, naopak osciluje mezi 105 a 120 eury za hektolitr.

WINENEWS.IT/12. 4. 2024/JS

Pro 70 % Italů jsou italská vína nejlepší na světě, pijí je zejména k jídlu

Je to trochu jako příslovečné „zeptejte se hostinského, jestli je víno dobré“. Každopádně sedm z deseti Italů si myslí, že italská vína jsou nejlepší na světě, 45 % je pije alespoň 2–3krát týdně, především (v 59 % případů) během jídla (nebo jako aperitiv, v případě těch nejmladších), oblíbená zůstávají červená vína, následovaná bílými a šumivými víny. A pokud jde o nákup vína, lidé hledí spíše na druh vína a jeho zeměpisný původ než na cenu a estetiku láhve a utratí za ni větší částku mezi 5 a 10 eury. Uvedl to průzkum společnosti Euromedia Research, který včera prezentovala Alessandra Ghisleriová, jedna z nejautoritativnějších italských průzkumníků veřejného mínění, ve známém talk show RAI Uno „Porta a Porta“, hostem byl mimo jiné i ministr zemědělství Francesco Lollobrigida.

Na první otázku průzkumu: „Představují podle vašeho názoru italská vína ve světě vynikající kvalitu a jsou na prvním místě co do kvality?“ odpovědělo 69,4 % respondentů „ano“ (na severovýchodě se blíží 80 %, zatímco nejméně nadšené jsou ostrovy a severozápad), 17,4 % odpovědělo „ne, na světě jsou i jiná vína vyšší kvality“, zatímco 13,2 % nevědělo nebo neodpovědělo. Celkem 20,5 % respon-

dentů uvedlo, že pije víno denně, 24,4 % 2–3krát týdně, 17,9 % 3–4krát měsíčně, 25,1 % zřídka, pouze při zvláštních příležitostech, a 12,1 % nikdy. Mezi těmi, kteří pijí víno denně, je téměř 40 % starších 65 let. Každý třetí mladý člověk pije víno 3–4krát měsíčně nebo zřídka, každý třetí člověk mezi 25 a 60 lety ho pije 2–3krát týdně. Mezi pijáky, a to i příležitostnými, si většina (59,5 %) dopřeje sklenku vína během jídla, 17 % jako doplněk k dezertu na oslavě, 10,9 % ve chvíli odpočinku. Téměř 40 % osob ve věku 18–24 let konzumuje víno jako aperitiv. Červené víno, přestože zažívá komplikovanou dobu, se potvrzuje jako druh, kterému dává přednost téměř každý druhý Ital (47,7 %), následuje bílé (23,2 %), perlivé a šumivé víno (19,2 %) a růžové (8,3 %). Preferována jsou vína spojená spíše s aperitivy, Prosecco a Lambrusco, dále Barolo, Chardonnay, Chianti, Primitivo a Nero d'Avola.

Při nákupu lahve vína je patrné generační rozdělení. První oceňovanou charakteristikou je druh vína (35,3 %), dále zeměpisný původ (21,9 %) a vinařství nebo značka (11,5 %). Teprve na čtvrtém místě je cena (10,6 %), nejnižší význam má obsah alkoholu (3,9 %), ročník (3,6 %) a překvapivě estetika láhve (2,2 %). Opačný trend je však u mladých lidí, kteří vybírají láhve na základě ceny a etikety. Ti starší utrácejí více, každopádně většina dotázaných (36,1 %) utratí mezi 5 a 10 eury, více než čtvrtina (26,4 %) mezi 10 a 20 eury, 16,8 % do 5 eur a 6,1 % nad 20 eur. Nejvíce utrácejí starší spotřebitelé. Závěrem lze říci, že 41,3 % Italů se domnívá, že vinařský sektor v Itálii je adekvátně ohodnocen (50 % na severovýchodě země), zatímco 43,6 % si myslí opak. A konečně pouze pro 3,7 % Italů nepředstavuje toto odvětví pro zemi za důležité.

WINENEWS.IT/10. 4. 2024/JS

DO Cava vykazuje smíšené výsledky za rok 2023

Španělská DO Cava zveřejnila nejnovější údaje o vývozu za rok 2023. Celkem vyvezla přibližně 254 milionů lahví, což představuje mírný pokles o 0,33 % oproti roku 2022. V desetiletém průměru však DO zaznamenala nárůst o přibližně deset milionů lahví ročně. DO uvádí, že se sklídilo přibližně 214 milionů kilogramů hroznů. Sucho vedlo ke ztrátám na sklizni. Společnost Henkell Freixenet ▶

kvůli suchu a následnému nedostatku hroznů zpracovala hrozny z jiných regionů a bude nabízet „Prémiové šumivé víno“ z tanku jako alternativu ke známému „Carta Nevada“ za srovnatelnou cenu. Z 85 % se Cava produkuje konvenčním způsobem, zatímco 15 % je certifikováno jako ekologické. Kategorie růžového vína tvořila necelých 10 %, ale vzrostla o 3 %.

Přibližně dvě třetiny objemu Cavy byly vyvezeny. Německo si dokázalo udržet pozici nejvýznamnější exportní destinace (cca 4% nárůst, celkem cca 31 mil. lahví), následované Belgií (+1 %, cca 22 mil. lahví), Spojenými státy (-1 %, cca 19 mil. lahví) a Velkou Británií (+5,5 %, cca 18 mil. lahví). Za zmínku stojí také vývoj na rozvíjejících se trzích s dobrým růstovým potenciálem, jako je Brazílie (+75 %), Polsko (+35 %) a Estonsko (+31 %) s výrazným růstem. Naopak k největším propadlákům z hlediska objemu patří Jižní Korea (-45 %), Irsko (-20 %) a Rusko (-14 %).

V pyramidě kvality tvoří lví podíl (přibližně 89 %) základní vína Cava de Guarda, která zrají na kvasnicích nejméně devět měsíců. Všechny jakostní třídy od Reservy výše zaznamenaly pokles objemu. Na Reservu připadalo přibližně 9 %. Nové stupně kvality Gran Reserva a nejvyšší stupeň kvality Paratge Qualifica, které poprvé spatřily světlo světa v roce 2023, se musí dělit o malé množství.

WEINWIRTSCHAFT/4. 4. 2024/JS

Nový rekord prodeje Cavy ve Španělsku: Přibližuje se ke 252 milionům lahví v roce 2023

V roce 2023 dosáhl prodej Cavy ve Španělsku historického milníku, když se přiblížily k číslu 252 milionů lahví (o 2,7 milionů více než v předchozím roce; +4,02 %), zatímco celosvětově zaznamenal nárůst o 1,09 %. Vyniká růst domácího trhu a úspěch bio-Cavy, jak zdůraznil prezident Regulační rady DO Cava, který ocenil dominanci španělské Cavy s růstem objemu o 3,9 % a hodnoty o 10,6 %. Navíc bio-cava zaznamenala nárůst o 24,59 %.

Pokud jde o mezinárodní trhy, Německo, s růstem o 4,14 % (do tohoto trhu bylo dovezeno 31,1 mil. lahví), vedlo žebříček exportu pro Cavu. Spojené státy zůstávají na druhém místě s 21,6 mil. lahví, přestože prodeje klesly o 13,48 %. Na třetím místě je Belgie, kde prodeje vzrostly o 5,44 % a dosáhly 22 mil. lahví.

V post-brexitovém Spojeném království se v roce 2023 prodalo 16,8 milionu lahví Cavy a zaznamenalo se zvýšení o 5,38 %. Také v Brazílii se objevila pozoruhodná čísla: Prodeje vzrostly o 75,82 %, i když se zatím prodává pouze 1,9 mil. lahví Cavy na tomto nově vznikajícím trhu.

Pokud jde o kategorie, vyniká bio-cava. Úspěch sázky DO Cava na ekologii, udržitelnost a vysoce hodnotné produkty s dlouhým zráním svědčí o bezprecedentním růstu. Od roku 2025 musí být celá kategorie Guarda Superior 100% ekologická. Již se prodává 32,3 mil. lahví s ekologickým certifikátem. V současnosti sdružuje DO Cava více než 38 000 hektarů vinic a více než 6 200 vinařů.

TECNOVINO.COM/DUBEN 2024/JS

Společnost Freixenet zkrátila pracovní dobu 615 pracovníkům

Několik dní poté, co mateřská společnost Henkell Freixenet představila rekordní čísla za minulý rok, oznamuje španělský Cava gigant Freixenet drastická opatření – velká část zaměstnanců bude dočasně propuštěna. Důvodem je extrémní nedostatek vody v regionu. Sama společnost hovoří o 45% poklesu objemu sklizně v Katalánsku a očekává deficit 80 milionů lahví. Aby se vyrovnala s nedostatkem surovin, požádala o zkrácení pracovní úvazek – neboli španělskou obdobu dočasně propouštění – pro 615 zaměstnanců společností Freixenet S.A. a Segura Viudas S.A.U., který by měl vstoupit v platnost v květnu. Podle deníku El Mundo se jedná o necelých 80 % zaměstnanců společnosti Freixenet.

Společnost Freixenet odůvodňuje toto opatření vyšší mocí. Očekává se, že počet 615 pracovníků bude maximální a že dojde k dočasným výkyvům v počtu aktivních pracovníků. Společnost již byla v kontaktu s ministerstvem podnikání katalánské vlády a návrh předala odborům. Společnost Freixenet již využila toto opatření v pandemických letech 2020 a 2021. Plánovaná zkrácená pracovní doba má za cíl zachovat postižená pracovní místa a provést společnost touto krizí. Délka a rozsah zkrácených pracovních úvazků budou záviset na dalším vývoji v regionu. „Vzhledem k tomu, že celosvětová poptávka po Cavě je na vzestupu a my nedokážeme v krátké době vyrobit dostatek lahví, abychom ji uspokojili, je situace skutečně komplikovaná na všech úrovních,“ vysvětlil deníku El

Economista Pedro Ferrer, spolutvůrcem společnosti Freixenet. Již na veletrhu ProWein Henkell Freixenet zdůraznil, jak malé je dostupné množství Cavy v důsledku nízké úrody spojené s roky sucha.

WEINWIRTSCHAFT/23. 4. 2024/JS

Žádné zkrácené pracovní úvazky pro zaměstnance společnosti Freixenet?

Vlastně to vypadalo jako hotová věc: Kvůli suchu v Katalánsku se Cava gigant Freixenet odvolal na „vyšší moc“ a požádal o zkrácenou pracovní dobu pro 615 zaměstnanců společností Freixenet S.A. a Segura Viudas S.A.U.. Katalánská vláda však nyní podle společnosti žádost zamítla. V tomto případě není „vyšší moc“ akceptována jako důvod pro zkrácenou pracovní dobu – nebo dočasné propuštění. Freixenet uvádí, že ačkoli skupina toto rozhodnutí vlády uznává, nyní jedná s podnikovou radou a odbory. Program zkrácené pracovní doby je nezbytný a nyní je důsledkem nová žádost, tentokrát o takzvanou „zkrácenou pracovní dobu z ekonomických, technických, organizačních nebo výrobních důvodů“. Obrovský nedostatek hroznů a základního vína pro výrobu Cavy vede k masivnímu snižování počtu pracovních sil ve výrobních procesech. Konec sucha je prozatím v nedohlednu.

Společnost Freixenet vysvětluje, že spolu s dalšími výrobci Cavy, odbory a pěstiteli hroznů vyzvala DO, aby upravila nařízení o výrobě Cavy a přijala opatření proti napjaté situaci v zásobování. Přestože apelace nedávno souhlasila s povolením mimořádných opatření pro příští sklizeň, nebylo to dostatečné ani včasné, aby se zabránilo zkrácení objemu prací. I když sucho již způsobilo deficit 80 milionů lahví, společnost Freixenet je odhodlána uspokojit poptávku spotřebitelů v krátkodobém a střednědobém horizontu. Společnost bude i nadále spolupracovat se všemi subjekty zapojenými do odvětví Cava, aby našla způsob, jak problém sucha překonat.

WEINWIRTSCHAFT/29. 4. 2024/JS

Prodej španělského vína do Latinské Ameriky klesl v roce 2023 o 10,3 % v objemu a o 7,8 % v hodnotě

Podle údajů zveřejněných Španělskou observatoří trhu s vínem (OEMV) Špa- ▶

nělsko v loňském roce prodalo do Latinské Ameriky a Karibiku celkem 63,6 milionu litrů v hodnotě 193,2 milionu eur, přičemž průměrná cena vzrostla o 2,8 % na 3,04 eura za litr, což je nejvyšší hodnota od roku 2013.

Nákupům španělského vína dominovalo Mexiko, které se na celkovém vývozu španělského vína do tohoto regionu podílelo přibližně 40 %. Vývoz do Mexika však v roce 2023 poklesl o 4,8 % v objemu na 28,8 mil. litrů a o 10,8 % v hodnotě na 81,1 mil. eur. Brazílie znamenala výrazný růst a předstihla Dominikánskou republiku jako druhý největší trh s 9,9 mil. litrů (+14,7 %) a 27,5 mil. eur (+29 %), a to za nejvyšší průměrnou cenu za posledních pět let, 2,76 eur za litr (+12,5 %). Do Dominikánské republiky mezitím Španělsko v roce 2023 snížilo vývoz vína o 12,9 % v objemu a 4,9 % v hodnotě na 8,2 milionu litrů a 23,8 milionu eur při průměrné ceně, která vzrostla o 8,6 % na 2,89 eura za litr, což je nejvyšší hodnota od roku 2000. Vývoz do Kolumbie a Venezuely prudce poklesl, v prvním případě o 50 % v objemu a 36 % v hodnotě na 2,6 milionu litrů a 9,7 milionu eur. Export do Venezuely klesl o 35,2 % v objemu na 2,18 milionu litrů a o 28,7 % v hodnotě na 4,50 milionu eur.

OEMV považuje latinskoamerický a karibský trh za „zvláštní zájem“ pro Španělsko, protože mnohé země v tomto regionu jsou důležitými a rostoucími trhy. Latinská Amerika je celosvětově stále malým trhem s 1 291 miliony eur, ale je to destinace, která v posledních 20 letech silně roste. Průměrné roční tempo růstu činí 9,2 %, což je druhé místo po Asii. Jedná se o trh, na němž je spotřeba úzce spjata s příjezdem zahraničního cestovního ruchu a který od krize v roce 2020 způsobené pandemií covid-19 roste mimořádným tempem.

EFEAGRO.COM/3. 4. 2024/JS

Opatření a dodatečné podpory baskické vlády pro vinařské odvětví v roce 2024

Baskická vláda implementuje sérii dalších opatření k posílení vinařského odvětví, včetně podpory zelené sklizně a kompenzací za ztrátu tržeb. Tyto kroky představují dodatečnou investici ve výši 17,6 mil. € na tento rok. Během zasedání vlády ministři podpořili návrh ministryně Arantxy Tapia na vyhlášení

podpory pro zelenou sklizeň na území historického území Álavy DOCa Rioja s počátečním rozpočtem 1,8 mil. €, který je možné rozšířit. Baskická vláda také stanovila podporu pro letošní rok, která se přidá k podpoře zelené sklizně, jako:

- Podpora za snížení výnosu: Toto opatření poskytuje podporu vinařům postiženým rozhodnutím Rady regulátorů Rioja o stanovení 10% snížení produkce modrých hroznů za následující částky:

- Podniky menší než 50 ha: 487,5 €/ha
- Podniky mezi 50 a 100 ha: 325 €/ha
- Podniky větší než 100 ha: 130 €/ha

Baskická vláda vyčlení 5,6 mil. € na toto opatření a plánuje podpořit kolem 12 500 ha.

- Kompenzace za ztrátu tržeb: Toto opatření bude mít podporu ve výši 1 462,5 €/ha a bude omezeno na 10 ha vinic v podniku. Baskická vláda věnuje 2,2 mil. €.

- Stejně jako v roce 2023, také v roce 2024 bude zveřejněno nařízení o podpoře dobrovolné destilace vína pro vinařské podniky, které vyrábějí víno podle DOCa Rioja. Stejně jako v roce 2023 budou existovat limity na destilaci, nicméně v roce 2024 byly stanoveny objemy destilace následovně:

- 100 % celkové produkce vína podléhajícího DOCa Rioja a vyrobeného v roce 2023, v případě, že je nižší než 250 000 litrů;
- 50 % celkové produkce vína podléhajícího DOCa Rioja a vyrobeného v roce 2023, pokud je rovno nebo vyšší než 250 000 litrů a nižší než 500 000 litrů;
- 20 % celkové produkce vína podléhajícího DOCa Rioja a vyrobeného v roce 2023, pokud je rovno nebo vyšší než 500 000 litrů.

Procenta mohou být zvýšena nebo snížena v závislosti na dostupnosti finančních prostředků. Intenzita pomoci bude pro červené víno 0,958 €/l a pro růžové víno 0,865 €/l, částky budou revidovány po aplikaci inflace. Baskická vláda vyčlení 8 mil. € na tuto pomoc s destilací. Na rozdíl od roku 2023 se letos provede počáteční žádost o objem destilovatelného vína a poté, co bude pomoc udělena a objem přidělen v souladu s celkovými žádostmi, bude destilace provedena, a to do 15. října 2024.

- Podpora zelené sklizně: Vinařské odvětví bylo v průběhu roku 2023 charakterizováno trvalou nerovnováhou mezi nabídkou a poptávkou z důvodu

faktorů, jako jsou situace na Ukrajině a konflikt mezi Izraelem a Palestinou, které způsobily zvýšení nákladů na paliva, suroviny a další zásoby. Vzhledem k prodloužení této situace na trhu Baskická vláda a Provincie Álava znovu aktivují podpory pro zelenou sklizeň v DOCa Rioja nacházejících se v Araba – Álava pro období 2023–2024. Cílem je obnovení rovnováhy mezi nabídkou a poptávkou a zmírnění ztrát ziskovosti utrpěných alavskými vinařskými podniky. Zelená sklizeň znamená odstranění nezralých hroznů určených k výrobě vína, což snižuje výnos z pozemku na nulu, aniž by mohly existovat nesklizené hrozny na vinici, která je předmětem podpory.

TECNOVINO.COM/DUBEN 2024/JS

Belgie: Rekordní produkce vína

Belgická produkce vína dosáhla v roce 2023 nového rekordu. V zemi, která je proslulá svými pivy, se loni vyrobilo 35 tis. hl vína (tj. zhruba třikrát více než ve vinařské oblasti Čechy). To odpovídá nárůstu o 550 % za deset let. Plocha vinic se zvýšila ze 72 hektarů v roce 2006 na 891 hektar v roce 2023. V Belgii se vyrábí především šumivé víno (16 tis. hl), následuje bílé tiché víno (12 tis. hl). Červené a růžové víno tvoří každé jen 3,5 tis. hl. Důvodem je, že navzdory klimatickým změnám a rostoucím teplotám modré hrozny ne vždy dostatečně dozrávají. Réva vinná se pěstuje jak ve Valonsku, tak ve Flandrech. Největší vinařskou oblastí v Belgii je valonská provincie Hainaut, kde se vyrábí především šumivé víno, dále pak provincie Limburg, Liège a Západní Flandry.

MAGAZIN.WEIN.PLUS/8. 4. 2024/JS

Belgie stáhla vyhlášku, která měla zpřísnit pravidla pro reklamu na alkohol

Belgická vláda stáhla vyhlášku, která by v případě schválení přinesla zásadní zpřísnění reklamy na všechny alkoholické nápoje, mimo jiné včetně závěrečného sdělení o zdravotních rizicích konzumace alkoholu, které by nějakým způsobem „nadiktovalo“ ministerstvo zdravotnictví země. Rozhodnutí bylo sděleno vedoucím kabinetu belgického ministerstva zdravotnictví, které se ▶

zdrží dalšího provádění opatření, aby případné nové návrhy znovu předložilo později a s novou belgickou vládou (kde se bude v červnu hlasovat o obnově parlamentu, spolu s volbami do EU, pozn. Italské red.). Dobrá zpráva je to tedy i pro italské víno, a to poté, co italský ministr zemědělství Francesco Lollobrigida před několika dny zaslal EU podrobné stanovisko proti belgickému návrhu, stejně jako Rumunsko a Česká republika, a připomínky k této záležitosti zaslalo také Bulharsko, Chorvatsko, Portugalsko a Španělsko. Jádrem těchto stanovisek a připomínek a také poznámek, které později vydala Komise EU, byla skutečnost, že belgická vyhláška není jasná ani v definici „reklamy“, která je považována za příliš širokou a s nejasnými obrysy bez dalšího upřesnění, ani v obsahu případného zdravotního varování nebo časovém rámci pro jeho přijetí.

WINENEWS.IT/26. 4. 2024/JS

Nová Čína pro australské vývozce vína

Ministerstvo obchodu Čínské lidové republiky oznámilo 28. března zrušení 212% cel na australské víno. Od zavedení cel v roce 2020 se čínský trh vínem dramaticky změnil a Australané zaznamenali pokles prodeje ze 1,3 miliardy australských dolarů (cca 20 mld. Kč) na 10 milionů australských dolarů (cca 150 mil. Kč). Dříve se Australané podíleli 27 % na objemu a 33 % na hodnotě dovozu čínského vína. Od té doby se trh výrazně zmenšil. V současné době činí celkový dovoz vína do Číny pouze třetinu toho, co před pěti lety. Celkový objem dovozu klesl z 688 milionů litrů (2018) na 248 milionů litrů (2023). Dnes se v Číně spotřebuje přibližně o 70 % méně vína než před pěti lety, přičemž objem klesl z přibližně 855 milionů litrů v roce 2017 na 252 milionů litrů v roce 2022. Přičítá se to mimo jiné výlukám způsobeným pandemií Covid-19 a jejich dopadům. Podle hesla „když se dva hádají, třetí se raduje“ Francie dokázala do Číny v roce 2023 vyvézt víno s hodnotou přibližně 460 milionů eur (12 mld. Kč). Chile, Itálie a Španělsko se i přes pokles objemu dokázaly prosadit jako další nejdůležitější vývozci vína do Číny.

Čínští spotřebitelé mají stále pozitivní dojem z australského vína. Trendy však ukazují, že v módě jsou bílá vína,

zejména odrůdy Sauvignon blanc, Ryzlink rýnský, Muškát, Chardonnay a Chenin blanc. Kromě toho se čínští spotřebitelé stále více zaměřují na zdravou a střídou konzumaci nízkoalkoholických a nealkoholických vín. Australané vědí, že v krátké době nebudou schopni získat zpět své staré postavení na trhu. Menší trh a zvýšená konkurence budou od výrobců vyžadovat, aby změnil svou pozici na konkurenčním trhu.

WEINWIRTSCHAFT/3. 4. 2024/JS

Diverzifikace trhu je při návratu australského vína do Číny nadále zásadní

Australské vinařské odvětví si minulý týden oddechlo poté, co čínské ministerstvo obchodu (MOFCOM) oznámilo, že ruší cla na vývoz australského vína do Číny, což je rozhodnutí platné od pátku 29. března. V důsledku tohoto rozhodnutí australská vláda stáhla žalobu proti Číně u Světové obchodní organizace. Před zavedením cel byla pevninská Čína největším vývozním trhem australského vína. Ačkoli je toto oznámení pro mnoho výrobců pozitivní zprávou, vedoucí představitelé odvětví varují, že návrat volného obchodu s Čínou potíže odvětví nevyřeší. Pevninská Čína zůstává pro australské vinařské odvětví důležitým trhem. Během mnoha let si australské vinařské společnosti vytvořily úzké vztahy s dovozci, odběrateli a spotřebiteli australského vína v Číně a tyto vztahy jsou pro vinařskou komunitu i nadále důležité. Obchodní a spotřebitelská nálada v Číně zůstává pozitivní. Trh s vínem v pevninské Číně je však nyní jiný, než byl na konci roku 2020. Australští vinaři se musí i nadále soustředit na diverzifikaci exportního působení a na růst poptávky i v Austrálii.

V Číně se snížila spotřeba alkoholu a ubylo příležitostí k jeho konzumaci. Jihoaustralští vývozci vína budou muset navštívit trh, aby zhodnotili tržní příležitosti, vytvořili povědomí, poskytli osvětu a znovu představili svá vína spotřebitelům – to si vyžádá čas. V souvislosti s vývojem cel oznámil premiér Jižní Austrálie Peter Malinauskas balíček ve výši 1,85 milionu dolarů na podporu pěstitelů révy vinné a vývozců vína z Jižní Austrálie, aby mohli znovu vstoupit na čínský trh. Balíček bude zahrnovat 100 tisíc eur na semináře o schopnostech vývozců a investice do obchodních

misí, poradenství v oblasti vývozu a posilování důvěry a dobré vůle mezi trhy.

Podle údajů společnosti Wine Australia dosáhl vývoz australského vína do pevninské Číny ve 12 měsících do října 2020 nejvyšší hodnoty 1,3 miliardy dolarů a 121 milionů litrů. Od zavedení cel na australské víno se vývoz na tento trh snížil na 1,4 milionu litrů v hodnotě 10,1 milionu dolarů za 12 měsíců končících prosincem 2023. Počet vývozců na tento trh se ve stejném období rovněž snížil z 2198 na 117. Celkový dovoz vína do Číny klesl z 688 milionů litrů v roce 2018 na 248 milionů litrů v roce 2023, což je třetina objemu před pěti lety, vyplývá z dovozních statistik společnosti Trade Data Monitor. Ze statistik společnosti Trade Data Monitor rovněž vyplývá, že všechny čtyři země s největším dovozem vína do pevninské Číny, tedy Francie, Chile, Itálie a Španělsko, zaznamenaly za 12 měsíců do prosince 2023 výrazný pokles vývozu.

WINETITLES.COM.AU/MEG RILEY/2. 4. 2024/JS

Penfolds zdražuje

Po znovuotevření čínského trhu, kdy byla zrušena cla, oznámila největší australská vinařská skupina Treasury Wine Estates (TWE) zvýšení cen své premiérové značky Penfolds. Do roku 2020 byla TWE největším vývozcem do Číny a značka Penfolds byla považována za jednu z nejoblíbenějších. Luxusní vína se stala nedostatkovým zbožím v důsledku vysoké celosvětové poptávky, což vedlo ke zvýšení cen. Postižen není pouze čínský trh, ceny se zvýší i na dalších exportních trzích. Podle společnosti TWE je dlouhodobým cílem sjednotit cenové hladiny na různých trzích a posílit přítomnost značky v různých zemích. TWE dosahuje ročního obrátu přibližně 1,5 miliardy eur díky prodeji 265 milionů lahví.

WEINWIRTSCHAFT/4. 4. 2024/JS

Pomoc pěstitelům révy vinné v Jižní Austrálii

Pěstitelé révy v celé Jižní Austrálii, kteří se potýkají s problémy v důsledku současného přebytku nabídky modrých hroznů, budou mít brzy možnost získat další podporu prostřednictvím grantu ▶

celostátní vlády na podporu podnikání na venkově. Fond Rural Business Support Relief Fund pomůže tím, že poskytne finanční podporu postiženým pěstitelům modrých hroznů tím, že oprávněným osobám zpřístupní okamžité podpory až do výše 1,5 tis. AUD (23 tis. Kč) na pokrytí běžných nákladů. Tato podpora bude spojena s finančním plánováním podniku. Cílem podpory je zmírnit stres pěstitelů révy, kteří pocítili značné dopady v důsledku narušení trhu, nepříznivého počasí a přírodních katastrof.

WINETITLES.COM/AU/11. 4. 2024/JS

Spotřební daň z vína v Rusku a její dopad na spotřebu: hovoří se i o jejím výrazném zvýšení

Spotřeba vína v Rusku je něco reálného, co zřejmě zajímá i Itálii. Stačí říci, že podle údajů Istatu o vývozu vína, které analyzoval WineNews, to byla v lednu 2024 země, která zaznamenala největší nárůst za dvanáct měsíců (+87 %) a přiblížila se 20 milionům. Ačkoli jistě existují národy, které konzumují více, a to i díky kulturnímu faktoru, nelze podceňovat váhu a potenciál Ruska, které má 144 milionů obyvatel. Nyní se však mezi výrobci v zemi vedené Putinem objevuje jedna myšlenka, která se zdá být ústřední, a to myšlenka spotřební daně na vinařské produkty. Bude to mít důsledky pro spotřebu? Jak upozorňuje Federvini s odkazem na zdroj gazeta.ru, zvýšení spotřební daně na vinařské produkty v Rusku by nemělo mít dopad na spotřebitelské ceny, protože výrobci budou i nadále využívat daňových odpočtů za hrozny použité při výrobě. Podle agentury Tass ruské ministerstvo zemědělství potvrdilo, že výrobci budou díky daňovým úlevám platit pouze 1 rubl za litr tichého vína. Jedno z největších ruských vinařství však oznámilo zvýšení cen vína od 13. května 2024, přičemž zvýšení se bude pohybovat od 7 % do 35 % v závislosti na druhu. Toto zvýšení bylo odůvodněno ztrojnásobením spotřební daně od 1. května 2024, ale také zvýšenými náklady na výrobu, komponenty a dopravu. A mezitím se objevují odborníci, kteří varují, že tyto nové předpisy mohou zmařit úsilí posledních

let o podporu kultury konzumace vína v Rusku. Igor Gubin, člen představenstva Svazu vinařů a výrobců vína Ruska, předpověděl, že od května 2024 se ceny vína zvýší v průměru o 100 rublů.

WINENEWS.IT/24. 4. 2024/JS

V Rusku se zvyšuje spotřební daň z vína a šumivého vína

Od 1. května se zvýší sazba spotřební daně na tuzemská šumivá vína včetně „ruského šampaňského“. Daň se měla zvýšit téměř trojnásobně na 141 rublů za litr, ale podle prezidentského dekretu se zvýší na 119 rublů (cca 30 Kč/l). Zvýšení spotřební daně nevyhnutelně povede ke zvýšení ceny výrobku pro konečného spotřebitele.

Obecně se alkoholické nápoje zdraží o 10–15 %, pivo o 5 %, ale dovážené levné víno 2–3krát, předpověděl na začátku roku na stránkách listu Rossijskaja gazeta Pavel Šapkin, vedoucí Centra pro rozvoj národní alkoholové politiky. V dubnu Abrau-Djurso, jedna z předních ruských vinařských společností, oznámila, že plánuje zvýšit ceny svých výrobků o 7–35 % v závislosti na konkrétním výrobku.

GAZETA.RU/25. 4. 2024/JS

Rusko znárodňuje největšího výrobce vína

Ruská vláda podle zpráv znárodnila největšího výrobce vína v zemi, společnost Kuban Vino. Zpravodajský web RBC uvedl, že vinařství, které v roce 2023 vyrobilo 95,5 milionu lahví vína, bylo znárodněno na základě jeho vazeb na miliardáře Jurije Antipova, který byl na začátku tohoto roku zatčen a jeho majetek zabaven. Antipov byl ruským státem považován za člověka, který podkopává národní zájmy tím, že po zahájení války na Ukrajině v roce 2022 převádí aktiva do zemí, které jsou vůči Rusku „nepřátelské“.

Vinařství založil v 90. letech se svým obchodním partnerem Alexandrem Aristovem. Jednalo se o jeden ze čtyř potravinářských a nápojových podniků,

kteří dříve vlastnila zemědělská společnost Ariant a které byly znárodněny. Podle RBC místní soud v Čeljabinsku, kde podnik sídlí, rozhodl o převodu majetku společnosti Ariant na ruský stát 5. dubna, přičemž podle údajů k přechodu došlo o pět dní později. Kromě toho vláda zabavila ocelárny společnosti Antipov ve stejném regionu s odůvodněním, že byly po rozpadu SSSR v devadesátých letech minulého století nezákonně privatizovány. Společnost Ariant napadla rozsudek u ruského Nejvyššího soudu s tím, že arbitrážní soud vedl krátké jednání a projevil zvýhodnění vůči obžalobě.

THEDRINKSBUSINESS.COM/JAMES

EVISON/12. 4. 2024/JS

Uruguayská sklizeň 2024: Náročný, ale dobrý rok pro svěží Tannat a hvězdné bílé odrůdy

Ročník 2024 byl smíšeným rokem. Začal chladným jarem a relativně suchým a chladným létem, což vedlo k pomalému dozrávání a hromadění cukru. To bylo výhodou pro vynikající bílá vína a časně dozrávající modré odrůdy. Pomalé dozrávání a pozdní období však znamenalo problémy pro později dozrávající odrůdy a regiony, protože v polovině března se země přehnalá obrovská dešťová bouře, a mnoho hroznů bylo ještě ve vinicích. Během jednoho týdne spadlo v průměru 350 mm srážek. A koncem měsíce způsobily příšerné deště záplavy po celé zemi, vyhnaly z domovů téměř 6 000 lidí.

Závěr vinobraní byl především o dobrém hospodaření a rychlých reakcích ve vinici, stejně jako o půdním typu. Z některých pozemků s jílovitou půdou se hrozny neskázely. Navzdory problémům a ztrátě části výnosu v důsledku napadení botrytidou po dešti je kvalita letošního červeného vína odrůdy Tannat slibná. Uruguay letos slaví 150. ročník práce s odrůdou Tannat, kterou poprvé vysadil v roce 1874 Pascual Harriague. Dne 14. dubna země slaví každoroční Den Tannatu na počest dne, kdy se Harriague narodil.

THEDRINKSBUSINESS.COM/AMANDA

BARNESOVÁ/10. 4. 2024/JS